

KIRKKO & KOTI

**Ennaltaehkäisevä
perhetyö käynnistyi
Kuopiossa**

➤ 2

**Irja Turunen
sanoittaa virsiä
Savon murteella**

➤ 7

**Tommy Hellsten:
"Nettivihaaja
käyttää valtaa"**

➤ 8-9

kirkkojakoti.fi

Kaste on lahja

➤ 10-11

Leirikeskuksia ei tarvittane hätämajoitukseen

Kuopion ev.lut. seurakuntien Rytken ja Hirvijärven leirikeskukset on kuitenkin edelleen luvattu pakolaisten hätämajoituskäyttöön 31.5.2016 saakka, mikäli tilanne vielä muuttuu. Kaupungin kanssa on sovittu, että leirikeskuksiin majoitetaan ensisijaisesti lapsiperheitä. Kuopiossa ja sen lähialueilla on avattu paljon muita tiloja, joten tällä hetkellä näyttää siltä, että leirikeskuksia ei tarvita. Hirvijärven ja Rytken toiminta jatkuu seurakuntien käytössä toistaiseksi ennallaan.

Hirvijärven ja Rytken alueen asukkaille ja toimijoille järjestettiin tilanteesta info- ja keskustelutilaisuudet lokakuun alussa. Tilaisuudet keräsivät paikalle lähes sata osallistujaa ja keskustelu oli erittäin vilkasta.

Valmiuspäällikkö **Seppo Marjanen** Kuopion ev.lut. seurakunnista painotti puheenvuorossaan, että kirkko on aina heikompien ja vainottujen puolella. Jeesuksen sanoin:

”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.”

Alueen asukkaita huolestuttivat erityisesti turvallisuuskysymykset. Toiminnanjohtaja **Eija Teerineva** Setlementti Puijolaasta kertoi, että järjestyksenvalvojat toimivat 24 tuntia vuorokaudessa. Turvallisuuspäällikkö **Lauri**

Nyt tarvitaan erityisesti miesten talvi-vaatteita ja -kenkiä.

TUJJA HYTTINEN

Holappa ja komisario **Jari Uusitalo** sanoivat, että alueille on tehty turvallisuussuunnitelmat. Kaikkiin ilkevallantekoihin tullaan puuttamaan erittäin ankarasti.

Vastaavanlaisia infotilaisuuksia on järjestetty myös Siilinjärvellä, jossa Siilinjärven seurakunta tekee yhteistyötä Tarinan kanssa. Ihmisten huoltenaiheet ovat olleet samanlaisia.

Seurakunnat kokivat tilaisuuksien järjestämisen erittäin tarpeellisina, koska ihmiset saivat purkaa tuntojaan asiasta.

MINNA SIIKANIVA

Lisätietoa aiheesta:

Millaista konfliktia turvapaikan hakijat pakevat? Aiheesta esitelmöi Kallaveden kirkon seurakuntasalissa 22.11. klo 12, everstiluutnantti Ensio Palosaari.

Keskustelutilaisuus yliopistolla Snellmaniasa, Yliopistonranta 1, torstaina 26.11. klo 10. Aiheena on Muukalaiset keskuudessamme: maahanmuutto ja pakolaiskysymykset. Alustukset: piispa Jari Jolkkonen, professori Juho Saari ja sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg.

Miten voit auttaa?

- ✚ Nyt tarvitaan miesten puhtaita ja lämpimiä talvi-vaatteita sekä talvi-kenkiä. Myös hygieniatarvikkeita kuten saippuaa ja hammasharjoja tarvitaan. Lisäksi kaivataan muun muassa kuvakirjoja ja pelejä.
- ✚ Keräyspisteet sijaitsevat Kuopiossa keskusseurakuntatalossa, Suokatu 22 B. Lahjoitukset voi jättää tuuli-kaappiin arkisin klo 8–16.
- ✚ Siilinjärvellä keräyspiste sijaitsee Siilinjärven seurakuntatalolla, Haarahongantie 4. Lahjoituksia voi tuoda marraskuun puoliväliin saakka arkisin klo 8–15.30.
- ✚ Kerättävät tarvikkeet tai tarvittava vapaaehtoinen apu vaihtelee tilanteiden mukaan, joten kannattaa tarkistaa verkkosivuilta ajankohtainen tieto.
- ✚ Lisätietoja tarvikkekeräyksistä ja ilmoittautumisen verkossa: www.vapaaehtoisty.fi/kuopio ja www.vapaaehtoisty.fi/siilinjärvi

PYSÄKILLÄ

Tukea perheen pulmiin

Ennaltaehkäisevä perhetyö tuo kaivattua tukea lapsiperheille.

Työssä tärkeintä on kohdata jokaisen tarina avoimesti ja etsiä yhdessä voimavaroja arkeen.

Lapsiperheen arki on joskus haastavaa. Väsymys, stressi tai elämänmuutokset voivat vaikuttaa vanhempien jaksamiseen. Joskus näissä tilanteissa ulkopuolinen tuki on tarpeen. Tukea olisi hyvä saada ajoissa, etteivät ongelmat pääsisi kasautumaan. Kesäkuussa 2015 Kuopion kaupungin lapsiperhepalvelut saivat uuden palvelumuodon, kun kaksi työntekijää aloitti ennaltaehkäisevässä perhetyössä.

”Olemme pyrkineet luomaan matalan kynnyksen palvelun, jossa olennaista on, että työntekijöinä kohtaamme aina ihmisen ihmisenä”, kertoo perhetyöntekijä **Timo Kaipiainen**.

Puuttuva pala

Kaipiainen uskoo, että ennaltaehkäisevään työhön panostaminen on satsaus tulevaisuuteen. Aikaisemmin perhetyötä on Kuopiossa pystytty tarjoamaan vain lastensuojelun asiakkaille. Ennaltaehkäisevä perhetyö täyttää aukon lapsiperheiden kotipalvelun ja lastensuojelun perhetyön välissä. Uuden työmuodon taustalla on tänä vuonna voimaan tullut lakiuudistus. Uusi sosiaalihuoltolaki painottaa ennaltaehkäisevän työn merkitystä hyvinvoinnin kannalta ja tuo kuntiin lisäresursseja työn toteuttamiseen. Ehkäisevässä perhetyössä pyritään puuttumaan perheen ongelmiin siinä vaiheessa, kun voidaan vielä suhteellisen pienillä teoilla saada muutoksia aikaan. Ennaltaehkäisevällä työllä voidaan parhaimmillaan tuoda kaupungille myös rahoitusta säästöä.

”Mikäli ennaltaehkäisevän perhetyön avulla asiakasperheemme välttyvät raskaammilta, korjaavilta palveluilta, voidaan sanoa,

Ennaltaehkäisy on satsaus tulevaisuuteen

että on onnistuttu. Samalla yhteiskunta säästää, koska korjaavat palvelut ovat kalliimpia tuottaa.”

Yhdessä tehden, rinnalla kulkien

Kaipiainen mukaan ennaltaehkäisevän perhetyön asiakkaat ovat aivan tavallisia perheitä, joilla on jokin pulma.

”Haasteita perheiden arkeen voivat tuoda esimerkiksi toisen vanhemman sairastuminen, ero tai vanhempien erilaiset kasvatusnäkökymykset. Joissakin perheissä voi olla haasteita ihan perusarjen kanssa – kuten kuinka saada lapsi nukkumaan tai syöminen onnistumaan.

”Perhetyö on yhdessä tekemistä, kuuntelemista ja keskustelemista.

”Perhetyöntekijä ei tee asioita asiakkaan puolesta, vaan tavoitteena on löytää ratkaisuja tilanteeseen yhdessä asiakkaan kanssa. Toki voimme yhdessä tehdä ruokaa, siivota tai hoitaa lapsia. Monelle itse asiassa voi olla helpompaa puhua hankalista asioista jonkin yhteisen tekemisen lomassa. Myös lasten kanssa vaikeita asioita voidaan käsitellä esimerkiksi leikin avulla.”

Kaipiainen painottaa, ettei perhetyön tekemiseen ole olemassa mitään tiettyä kaavaa. ”Jokainen perhe on erilainen ja me kunnioi-

tamme perheiden yksilöllisyyttä. Pohdimme jokaisen perheen kanssa, millainen tuki voisi auttaa juuri heitä. Sen pohjalta mietimme yhdessä tavoitteita työskentelylle.”

Perhetyö on luonteeltaan pitkäjänteistä.

”Palaamme asiakkaan kanssa tavoitteisiin työskentelyn edetessä ja pohdimme yhdessä, ovatko asiat perheessä muuttuneet vai pysyneet vielä ennallaan. Tapaamisten määrä ja työskentelyn kesto riippuu perheen tarpeista, mutta tarkoitus on, että asiakkuus kestäisi maksimissaan vuoden ajan.”

Joku, jolle puhua

Asiakkaat ovat ottaneet uuden palvelumuodon hyvin vastaan.

”Asiakkaani ovat kokeneet todella tärkeänä sen, että heillä on ollut joku, jolle puhua. Joskus asiakkaalle riittää pelkästään se, että hän pääsee purkamaan huolensa jollekin – tuolloin koko palvelun tarve voi jopa loppua muutamaa tapaamista.”

Matalan kynnyksen palvelumuoto on saanut kiitosta.

”Teemme työtämme pääasiassa kotikäynnä. Monille asiakkaille voi olla iso asia, ettei heidän tarvitse erikseen lähteä kotoaan minnekään. Me menemme perheen kotiin ja olemme arjessa mukana”, Kaipiainen kertoo.

Ennaltaehkäisevä perhetyö on työmuotona uusi ja sitä kehitetään edelleen. Asiakailta kerätään palautetta ja heidän mielipiteensä ja ideansa otetaan huomioon työn kehittämisessä. Kaipiainen sanoo, ettei palvelun markkinointiin ole vielä juurikaan ehditty panostamaan, mutta suunnitelmissa se kuitenkin on.

”Perheet voivat hakea palvelua myös itse soittamalla palveluohjaajalle. Tätä tietoa olisi tärkeä nyt saada vietyä eteenpäin.”

VILJA Kianto

Varhaista tukea lapsiperheille Kuopiossa

✚ Ennaltaehkäisevä perhetyö on tarkoitettu perheille, jotka ovat haasteellisessa elämäntilanteessa, mutta varsinaista lastensuojelun tarvetta ei ole. Kohderyhmänä ensisijaisesti perheet, joissa on alle kouluikäisiä lapsia. Palvelu on maksuton.

✚ Lapsiperheiden kotipalvelu on tarkoitettu perheille, jotka tarvitsevat väliaikaisesti lasten- tai kodinhoitoapua. Palvelu on maksullista (7 euroa/tunti).

✚ Asiakkaat voivat ohjautua esimerkiksi lastenneuvolan, kouluterveydenhuollon tai perheneuvolan kautta. Asiakas voi myös itse ottaa yhteyttä suoraan palveluohjaajaan.

✚ Ennaltaehkäisevän perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun tilaukset: mato (ei arkipyhinä) klo 9-11 palveluohjaajan numeroon: 044 718 1321

KUUKAUDEN VALINNAT

101

Kirkon tiedotuskeskus kuvittaa sarjana 101 erilaista syytä kuulua kirkkoon. Kuvat julkaistaan vuoden aikana kaksi kertaa viikossa sekä Kirkko Suomessa Facebook-sivulla että Twitterissä.

260

Kuluneena kesänä noin 260 luterilaista ja ortodoksista kirkkoa ympäri Suomen toimi Tiekirkkona. Kävijät tilastoineista kirkoista suosituin oli jälleen Turun tuomiokirkko.

13400

Kirkkoon on liittynyt tänä vuonna jo 13 400 suomalaista. Viime vuoden ennätysluku 15 701 saattaa olla ylittymässä.

”**Vuoden** kristillinen kirja 2015 on Jukka Sariolan teos *Ystäväni Seija – kutsumuksena Afganistan*.

Kirja kertoo kahden suomalaisen avustustyöntekijän surmasta Afganistanissa kesällä 2014. Toinen heistä oli pitkään maassa työskennellyt **Seija Järvenpää**.

Kansanedustaja **Jutta Urpilainen** valitsi kilpailun voittajan, joka julkistettiin Helsingin kirjamessuilla 25.lokakuuta 2015.

”**Nenäpäivä**-kampanja huipentuu jälleen 6.11. Kampanjassa on mukana yhdeksän järjestöä, jotka Nenäpäivän tuella vahvistavat lasten oikeuksia kehitysmaissa. Yksi näistä järjestöistä on Suomen Lähetysseura.

Viime vuonna suomalaiset keräsivät kehityksymaiden lasten hyväksi Nenäpäivä-historian suurimman summan: 3,69 miljoonaa euroa.

”**Kirkolliskokouksen** ja hiippakuntavaltuustojen uudet jäsenet valitaan ensi helmikuussa. Kirkolliskokous päättää kirkon oppia ja työtä koskevista keskeisistä linjauksista. Hiippakuntavaltuustot tukevat kirkon työtä hiippakunnan tasolla. Maallikkovaalissa voi asettua ehdolle 18 vuotta täyttänyt seurakunnan jäsen. Jos olet kiinnostunut ehdokkaaksi asettumisesta, ole yhteydessä omaan seurakuntaasi. Ehdokasasettelu päättyy 16.11.

PÄÄKIRJOITUS

Syrjähyppy

Kävelin kesäisenä keskiviikkoiltana töistä kotiin ja mieleni teki mennä kirkkoon. Muistin, että oma seurakuntani järjesti illalla pihaseurat Vanhalla Pappilalla. Koska ilma oli hieman sateinen, päätin poiketa kotini lähellä olevaan ortodoksikirkkoon, kun ovetkin olivat kutsuvasti auki kadulle.

En rohjennut mennä kirkkosaliin asti, vaan jäin istumaan eteiseen. Vieressäni istui mies, joka kysyi hetken kuluttua ”Käytkö usein täällä?”. Hän kertoi myös kirkon muista tapahtumista, joihin voisin olla halukas osallistumaan.

Seuraavana päivänä minulla oli Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulissa tapaaminen Ristisanoja-blogistien kanssa.

Päätin aloittaa kokouksen huomiota herättävällä tavalla ja aloitin puheeni kertomalla, että tein eilen syrjähyppyn. Puheensorina lakkasi välittömästi ja havaitsin hämmentyneitä katseita. Kerroin heille edellisillan ”syrjähyppystä” ortodoksikirkkoon. Tarinani ilahdutti suuresti erityisesti isä **Harri Peiposta** ortodoksikirkosta.

Olemme toteuttaneet yhdessä Savon Sanomien kanssa viikoittaisista, heidän verkkosivuillaan ilmestyvää blogisarjaa, jota kuvailemme seuraavasti: ”Ekumeenista silan ylitystä maailmojen rajoilla. Miksi kirkko? Kuuden kirjoittajan ristikkäisiä ja ristillisiä mielipiteitä kaiken maailman asioista.” Kirjoittajia on sekä evankelisluterilaisesta, ortodoksisesta että katolisesta kirkosta.

Tavoitteenamme on tuoda yhteiskunnalliseen keskusteluun kirkollista näkökulmaa ajankohtaisista asioista.

Isä Harri kirjoitti 15.1.2015 blogissaan lyhennettynä seuraavasti: ”Seurakuntatyö on parhaimmassa tapauksessa ihmisten kohtaamista. Se kohtaaminen edellyttää nöyryyttä, toisen uskonnollisen vakaumuksen, mielipiteiden ja tapojen kunnioittamista. Jos ja kun omaa

”**Käytkö usein täällä?**

Se, että me kohtaamisissamme kunnioitamme ihmisiä yksilöinä emmekä ennakkoluuloisina heidän taustansa vuoksi, on yksi osoitus evankeliumin toteutumisesta: Jumala on rakkaus.”

Hienosti sanoitettu ja kuinka ajankohtainen tuo viesti on juuri nyt. Kristittyinä meidän on tärkeää toteuttaa lähimmäisenrakkautta, joka kohdistuu yksilöihin – taustasta riippumatta. Toivottaa ihmiset tervetulleeksi omaan kirkkoomme.

MINNA SIIKANIVA
minna.siikaniva@evl.fi

Ristisanoja-blogit:
[www.savonsanomat.fi/
lukijoilta/blogit/ristisanoja/](http://www.savonsanomat.fi/lukijoilta/blogit/ristisanoja/)

MAIJA KAIPAINEN

”**Kohtaan** jokaisen asiakkaan tarinan yksilöllisenä ja ainutkertaisena – ilman ennakkoluuloja. En koskaan mene kotikäynnille arvostelemaan kenenkään tapaa elää”, Timo Kaipiainen tähdentää.

Taiteilijaelämää

Kolumnivuoroni päättyessä kiitän oivallista lehteä ja lukijoita. Pyhäinpäivän tienoilla liityn näkyvän ja näkymättömän rajalla katselevien joukkoihin ja annan viimeisen sanan kesällä poisnukkuneelle isälteni Juhalle.

Loppuun keräämäni lauseet ovat 1940-luvulta alkaen tehdyistä haastatteluista, monet Savon Sanomista. Isä oli kuvataiteilija, joka pyrki saatamaan näkymätöntä näkyväksi.

Ehkä taiteilijan sanomisilla on yleisempää merkitystä. Sanoohan pyhä Bonaventura: ”Niinpä aistikuva, joka ilahduttaa meitä kauniina, miellyttävänä ja terveellisenä, paljastaa meille, että ensimmäisessä Kuvassa on alkukauneus, miellyttävyys ja terveys. Ne lait, joiden mukaan muodostamme varmasti arvostelmamme kaikesta aistein havaittavasta ja tarkasteltavaksemme tulevasta, ovat erehtymättömiä eikä arvostelijan ymmärrys voi niitä epäillä. Niitä ei ole tehty, vaan ne ovat luomattomia: ne ovat olemassa iankaikkisessa Taiteessa.”

”Joku vetää itsensä hirteen, mutta minä piirrän.”

”Ei ihminen mihinkään pääse, hän vain jouuu.”

”Silloin päätin, että minusta ei tule mitään. Kun ihminen tekee lujan päätöksen, niin kyllä hän siinä onnistuu.”

”Rahapula oli kuin syöpä aivoissa.”

”Matka minuuteen (hulluuteen).”

”Vapaa taiteilija.

Se on orja, orjateilija.”

”Kun taiteilija on oikein suuri, niin taide katoaa.”

”Lyijykynä on uskomattoman rikas instrumentti.”

”Maalaus on musiikkia.”

”On ikään kuin ylitettävä Saharan autiomaan.”

”Katsoja tekee kuvateoksen.”

”Ei ole autonomiaa. Onko ylipäänsäkään mahdollista olla riippumattomana jostain?”

”Ei taide kuvaa sitä, mikä on näkyvää, vaan pyrkii tekemään näkymättömän näkyväksi.”

”Perhosen siiven välkettä ei voi vangita vaikka sen näkee.”

”Maan pinnalla miltei aineettomiksi muuttuneet esineet heijastavat niihin lankeavan valon.”

”Rajallinen, ruumiillinen pyrkii näkemään kaikki kuvallisena ja sitä kautta avautuu tajunta rajattomaan.”

”Niukuudesta löytyy paljon rikkautta.”

”Aika ei ole minulle jono jotain määreitä, jotka tulevat ja häipyvät jonnekin.”

”Minulla on eväät menneisyydestä enkä käsitä missä olen.”

”Risti on tajunnan syvärakennetta hahmotettava muoto.”

PETRI JÄRVELÄINEN

Piispantarkastus alkaa Kuop

Piispantarkastuksessa Kuopion hiippakunnan piispa Jari Jolkkonen tapaa seurakunnan työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja seurakuntalaisia.

Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymässä järjestetään marraskuussa piispantarkastus. Yhtymään kuuluu kuusi seurakuntaa: Tuomiokirkko, Alava, Järvi-Kuopio, Kallavesi, Männistö, ja Puijo. Erityistyömuotoja ovat diakoniakeskuksen työ, oppilaitostyö, koululaisten iltapäiväkerhot, perheneuvonta, ja sairaalasielunhoito. Seurakunnissa on yhteensä noin 92 000 jäsentä.

Neuvotteluissa käsitellään seurakunnan toiminnan painopisteitä, työn ja työyhteisön kehittämistä sekä hallintoa ja taloutta. Piispa vierailee säännöllisin väliajoin hiippakuntansa seurakunnissa. Piispantarkastuksilla on pitkä perinne kirkon historiassa. Edellisen kerran piispantarkastus oli Kuopion ev.lut. seurakunnissa vuonna 2003.

Tavoitteena on, että jokainen seurakunta ja yksikkö löytävät piispantarkastuksessa omat vahvuutensa sekä kehittämistarpeensa.

Yhteisövierailut tärkeitä

Tämänvuotinen piispantarkastus liittyy erityisesti seurakuntayhtymässä meneillään olevaan strategiaproessiin ja toiminnan suuntaviivoihin, jotka kestävät vuoteen 2020 saakka. Kaikissa työyksiköissä on toteutettu itsearviointi- ja työhyvinvointikysely.

Tärkeitä näkökulmia keskusteluissa ovat jumalanpalvelus- ja musiikkielämä. Piispa johtaa messun jokaisessa seurakunnassa. Lisäksi pohditaan,

miten päätöksenteko ohjaa ja palvelee seurakunnan hengellistä perustetävää. Jokaiseen seurakunnalliseen tarkastukseen sisältyy vierailu lähikoulussa. Kolmas tärkeä teema on kirkosta vieraantuneiden ja uusien jäsenten tavoittaminen.

Kirkko toimii aina yhteistyössä ym-

päroivän yhteisönsä kanssa. Seurakuntien ja koulujen lisäksi piispa vierailee tällä kertaa Itä-Suomen yliopistossa, Savon Sanomilla ja Niuvanniemen sairaalassa sekä Kuopion yliopistollisessa sairaalassa, jossa piispa Jolkkonen ja arkkipiispa Leo vihkivät ekumeenisin menoin käyttöön uudet kappelit.

HISTORIALLISTA

Ne auttavat, jotka osaavat

Taas on nähty, että SPR osaa auttaa. Se osaa, koska sillä on virallinen asema, vahva organisaatio ja koulutetut jäsenet.

Suomen Punaisella Ristillä on nyt noin 86 000 jäsentä. Saman verran kuului jo rauhan aikana Lotta Svärdiin. Sotavuosina sen jäsenmäärä kolminkertaistui ja oli enimmillään 230 000.

Myös Lotta Svärdillä oli vahva organisaatio, joten se pystyi antamaan jäsenilleen tehtävän mukaisen koulutuksen. Isänmaan hädän hetkellä jokaiselle auttamishaluiselle löytyi oma paikka.

Lotta Svärd syntyi suojeluskuntien apujärjestöksi, mutta Kuopiossakin itselliset naiset pian kyllästyivät ompelamaan varusteita ja muonittamaan suojeluskuntalaisten manöövereitä. Lotta Svärdistä tuli vuonna 1921 suojeluskunnista erillinen, itsenäinen valtakunnallinen naisjärjestö. Siitä tuli samalla ennennäkemättömän tehokas.

Lottien perustajasukupolvi oli kansakunnan aamun naisia, ensimmäisiä, jotka olivat päässeet opintielle. Kuopiossa lottien johdossa olivat kau-

Lotat huolehtivat evakkojen muonituksesta.

pungin vaikutusvaltaisimmat rouvat ja terävimmät liikenaiset. Perustajasukupolvi oli sotavuosina jo jäämässä sivuun ikärajoituksen vuoksi. Talvisota sai nuoret naiset liikkeelle.

Autettavia riitti esimerkiksi sosiaalihuollossa, sillä Suomi oli hämmästyttävän huonosti varautunut krii-

seihin. Sosiaalinen huoltotyö kuten huolehtiminen reserviläisten perheistä, invalideista, sotilapsista ja siirtolaisista, ei kuulunut alun alkaen lottien ohjelmaan, mutta siitä tuli kotirintamalottien tärkeimpiä tehtäviä.

Sotavuosina järjestöön liittyneet lotat olivat nuoria naisia. He uhrasivat rintamalottina samat kulanarvot nuoruusvuodet mitä rintamamiehetkin. Kotirintamalotat puolestaan tekivät usein kahta työpäivää: ensin oman virkistyksensä ja toisen työpäivän esimerkiksi sotasairaaloissa tai ilmalavonnassa.

Lotta Svärdin tarkoitus oli toimia suojeluskuntien hyväksi. Kun suojeluskunnat lakkautettiin välirauhan sopimuksen nojalla, lottajärjestö osasi lukea sopimuksen pykälästä oman kohtalonsa. Järjestö purettiin varsin pragmaattisesti: Kuopiossa lotat olivat luovuttaneet lippunsaakin museoon ennen kuin uutinen kuultiin radiosta 23.11.1944.

Hyvyyden voima on kaikista suurin: yhäkin lauletaan, kuinka lotat toivat taivaan mannaa, kuumaa kauravelliä...

KAIJA VUORIO

bioassa

SINI-MARIA KUUSIPALO

Piispantarkastuksen avoimet tilaisuudet

Kuopion ev.lut. seurakuntien piispantarkastuksen aloitus on Kuopion keskusseurakuntatalolla 8.11.2015 klo 18, kun **Suomalainen kastemalja -näyttely** avataan.

Kuopion yliopiston Snellmania-rakennuksessa järjestetään **keskustelutilaisuus** 26.11. klo 10. Aiheena on Muukalaiset keskuudessamme: maahanmuutto ja pakolaiskysymykset. Piispan lisäksi alustamassa professori **Juho Saari** ja sisäministeriön kansliapäällikkö **Päivi Nerg** sekä kommenttipuheenvuoro tutkija **Tiina Sotka-Siira**.

Tuomiokirkkoseurakunta

- 13.11. klo 11 piispantarkastuksen yhteinen rukoushetki keskusseurakuntatalolla.
- 29.11. klo 10 Tuomiokirkon piispanmessu ja kirkon 200-vuotisjuhlanmalanpalvelus sekä kirkon uudelleen käyttöön ottaminen.
- Seurakuntalaisilla on mahdollisuus tavata piispa Puijon seurakunnan piispantarkastuksen iltaohjelman yhteydessä 9.11. klo 19 alkaen.

Alavan seurakunta

- 10.11. klo 12 yhteinen rukoushetki Alavan kirkossa. Illalla klo 19 Luterilaisen kulttuurin säätien järjestämä konsertti Alavan kirkossa.
- Ensi vuoden puolella 10.1. on piispantarkastuksen päätös gospel-messun yhteydessä Alavan kirkossa. Messun jälkeen kirkkokahvit.

Järvi-Kuopion seurakunta

- 16.11. klo 11 rukoushetki sekä klo 19 viikkomessu Juankosken Ylösnousemuksen kirkossa.
- 17.11. klo 10.30 rukoushetki Vehmersalmen kirkossa. Samana iltana piispan kyselytunti ja iltarukous klo 18.30 Muuruveden kirkossa.

- Tammikuun 17. päivä klo 10 piispanmessu Nilsin kirkossa ja Kuopion ev.lut. seurakuntien piispantarkastuksen päätös. Samalla vietetään Järvi-Kuopion seurakunnan 5-, Nilsin kirkon 110- ja Nilsin seurakunnan perustamisen 200-vuotisjuhlaa. Keittolounas ja kahvit.

Kallaveden seurakunta

- 23.11. klo 11 rukoushetki Petosen seurakuntatalolla. Illalla klo 19 rukoushetki Kallaveden kirkolla.
- 24.11. klo 10 Maaningan seurakuntatilojen käyttöönotto Maaninkatalolla.
- Tammikuun 10. päivä klo 10 piispantarkastuksen päätösmessu Kallaveden kirkossa.

Männistön seurakunta

- 12.11. klo 18.30 Pyhän Johanneksen kirkossa Maailma kylässä -kerhomuksia ja kokemuksia maahanmuutosta ja pakolaisuudesta. Piispan lisäksi tilaisuudessa mukana hiippakuntasihtööri **Jukka Helle**, **Beatrice Kraft** sekä joukko uusia ja pitkään Suomessa asuneita maahanmuuttajia.
- 22.11. klo 10 piispantarkastuksen päätösmessu Pyhän Johanneksen kirkossa.

Puijon seurakunta

- 9.11. klo 11 piispantarkastuksen avaus ja rukoushetki Puijon kirkossa. Illalla klo 19 piispan puolituntinen, johon voi ennakkoon lähettää kysymyksiä puijo@evl.fi tai toimittaa suoraan kirkolle. Puolituntisen jälkeen rukoushetki.
- 15.11. klo 10 tarkastuksen päätösmessu, jossa piispa johtaa liturgian ja saarnaa. Lapsille pyhäkoulu. Keittolounas ja kahvit.

Viime vuoden keväällä piispa Jolkkonen suoritti piispantarkastuksen Siilinjärvellä.

MITÄ MIELESSÄ?

Lainaa perhetyöntekijä

Kirjastoista on perinteisesti voinut lainata kirjoja ja musiikkiaänitteitä. Pyörön kirjastossa Kuopion Petosella on marraskuussa lainattavissa jotain muutakin – seurakunnan perhetyöntekijä. Idean takana on Kallaveden seurakunnan diakoni **Paula Paavilainen**.

Mistä syntyi tällainen idea?

”Raisiossa reissatessani satuin lukemaan paikallisesta kaupunkilehdestä, että siellä oli kokeiltu perhetyöntekijän lainaamista. Pohdin, että miksipä ei meilläkin voisi testata samaa.

Pyörön kirjasto lähti hyvin mukaan ajatukseen. Kirjasto on paikkana neutraali, joten se ehkä madaltaa kynnystä ottaa kontaktia seurakunnan perhetyöntekijään.”

Miten systeemi toimii?

”Pidämme 3. marraskuuta kirjastolla infopäivän, jolloin esittelemme toimintaa tarkemmin. Ideana on, että lainaamisesta kiinnostuneet voivat jättää kirjastolle puhelinnumeron. Minä otan seuraavana päivänä yhteyt-

SEIJA RYTKÖNEN

tä ja sovimme perheen kanssa jatkosta. Kirjastolla jätetään myös kalenteri, josta voi suoraan varata tapaamisen.”

Kuka voi lainata perhetyöntekijän?

”Kampanja on suunnattu perheille, jotka kokevat, että heidän omat voimavaransa eivät syystä tai toisesta riitä ja he tarvitsevat ulkopuolista apua. Tukiverkot ovat ehkä kaukana tai perheestä huolehtiminen on vain yhden vanhemman vastuulla. Etusijalla ovat perheet, joissa on alle kouluikäisiä lapsia.”

Kuinka pitkä on laina-aika?

”Lainauspyyntöjä voi tehdä marraskuun ajan, mutta perheille annettavan tuen kestolle ei ole varsinaisesti määritelty maksimiaikaa. Periaatteessa kyse on lyhytkestoisesta avusta, yleensä asiat ovat lokahtaneet kohdilleen parissa kuukaudessa. Avuntarve katsotaan aina jokaisen perheen tilanteen mukaan.”

Onko kampanjalle tulossa jatkoa?

”Tämä tempaus kestää marraskuun ajan. Tarkoituksena on muistuttaa ihmisiä, että seurakunnalla on olemassa tällaista palvelua. Jos vaikuttaa siltä, että kirjasto osoittautuu luontevaksi paikaksi jättää yhteystietoja, mietitään toiminnalle mahdollisista jatkosta.”

HELI HARING

PETRI LAAKSONEN
In Memoriam
 -Elät aina minussa
UUDEN LEVYN
KONSERTTIKIERTUE

ALAVAN KIRKKO
MA 9.11. KLO 19

Lippu 20€ /
 10€ lapset alle 16-vuotta
 Ennakkoon lippupalvelu
 sekä ovelta tuntia ennen konserttia

..Elämäsi hetkissä..

KuvaMaija, Kuopio, 044 25 66 745
 Siilin kuva, Siilinjärvi, 045 85 73 999
 Syvärin kuva, Nilsia, 045 13 84 236

Pitopalvelua

Ilon ja surun hetkellä olemme palveluksessanne

- Kaikkiin kodin juhliin maukaat kylmät tai lämpimät pitopöydät
- Kotileivonnaiset tilauksesta (ilmainen kotiinkuljetus)
- Meiltä myös astiat, liinat, kukkalaitteet, tarjoilu henk.kunta, jne.

puh. 050 305 1737
 tai s-posti
piirakkapulikka@luukku.com

Kotileipomo & pitopalvelu
Piirakka & pulikka
 SARI TENHUNEN

askel

IRJ2015 - USKOSTA - LUOSTA - KAAKSESTA - ANNEKSEITTEI - JÄTÖNUMERO 1

Karjalan kirkot ovat ahtaalla
Kierkegaard - suuri sivullinen
Marjaana Toivainen: tervetuloa pakolaisiin
3 Jennyn olympiakultaa

Aira Samulin:
Varjeltu on!

MATTEUS 23:13 Kiitos Ruotsille kotitalostani!
HYVÄ ELÄMÄ Jokainen on mielensä täräyttävä
ANNA-MARI KÄRKINEN Mästä avasi ihmisten sydämet
TEEMU RINNE Leikkauksen petasti Heddan

Uudistunut askel lehtipisteissä.

101000 lukijaa (KMT S2014/K2015).

Voit tilata Askelen myös kotiisi.

Asiakaspalvelu 020 754 2333, asiakaspalvelu@kotimaa.fi

www.askellehti.fi

Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä palkka, jonka te taivaissa saatte, on suuri.

MATT 5:12

Muistamme edesmenneitä ja sytämme kynttilät edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleiden muistoksi.

Pyhäinpäivänä, lauantaina 31.10.

- ✦ **Messu** keskusseurakuntatalossa klo 10.
- ✦ **Iltajumalanpalvelus** keskusseurakuntatalossa klo 18.
- ✦ **Messu** Alavan kirkossa klo 11.
- ✦ **Iltakirkko** Alavan kirkossa klo 18.
- ✦ **Messu** Kallaveden kirkossa klo 10.
- ✦ **Sävelhartaus** Kallaveden kirkossa klo 18.
- ✦ **Hartaus** Vehmasmäen kappelissa klo 13.
- ✦ **Hartaus** Hirvilahden kappelissa klo 15.
- ✦ **Iltakirkko** Karttulan kirkossa klo 18.
- ✦ **Iltakirkko** Maaningan kirkossa klo 18.
- ✦ **Hartaus** Flodbergin kappelissa klo 13.
- ✦ **Hartaus** Pyhän Markuksen kappelissa klo 14.
- ✦ **Messu** Pyhän Johanneksen kirkossa klo 10.
- ✦ **Muistohetki** Pyhän Johanneksen kirkossa klo 16.
- ✦ **Messu** Puijon kirkossa klo 10.
- ✦ **Iltajumalanpalvelus** Puijon kirkossa klo 18.
- ✦ **Iltamessu** Riistaveden kirkossa klo 18.
- ✦ **Messu** Juankosken Ylösnousemuksen kirkossa klo 10. Radiointi.
- ✦ **Messu** Kaavin kirkossa klo 15.
- ✦ **Iltakirkko** Muuruveden kirkossa klo 19.
- ✦ **Vesper** Nilsin kirkossa klo 19.
- ✦ **Messu** Säyneisen kirkossa klo 13.
- ✦ **Iltakirkko** Tuusniemen kirkossa klo 18.
- ✦ **Messu** Vehmersalmen kirkossa klo 13.
- ✦ **Muistojuhla** Siilinjärven kirkossa klo 18.

- ✦ **Kynttiläkulkue menneitten sukupolvien muistoksi** Juankoskella klo 19. Kuljetaan Tehtaankirkon edestä sankarihautojen kautta Ruukin ensimmäiselle hautausmaalle.

Pyhäinpäivän klavikordikonsertti Pyhän Pietarin kappelissa Kuopion isolla hautausmaalla klo 17. Anna Maria McElwain soittaa klavikordia jo perinteeksi muodostuneessa konsertissa, johon voi tulla hiljentymään vaikka hautausmaavierailun lomassa. Ohjelmassa on mm. J.S. Bachin musiikkia. Vapaa pääsy.

Kirkonmenoja

- ✦ **Nuorten aikuisten ilta** Juankosken seurakuntatalossa lauantaina 31.10. klo 18. Luvassa hohtofrisbeegolfia, yhdessäoloa, kahvittelua sekä illan päätteeksi hartaus. Lisätietoja: Reetta Kankkuselta, puh. 040 4888 675.
- ✦ **Sukkasunnuntain messu** Pyhän Johanneksen kirkossa 1.11. klo 10. Nyt on lupa neulua luvan kanssa vaikkapa saarnan aikana: kudotaan yhdessä lämmintä pakolaisille. Sukankutomista jatketaan aulakahveilla, jolloin on mahdollista saada myös neulontaopastusta. Kirkolle voi tuoda lankoja toisia kutojia varten sekä toimittaa sukkia ja muita neuleita kirkon aulan laatikkoon.
- ✦ **Messu ja koko kansan kirkkopyhä** Kallaveden kirkossa sunnuntaina 1.11. klo 10. Aloitetaan aamupalalla klo 9, messu klo 10.
- ✦ **Ekumeeninen juhla jumalanpalvelus** Kaavin kirkossa sunnuntaina 1.11. klo 10. Mukana mm. arkkipiispa Herman.
- ✦ **Taiteellinen Mukulamessu** Petosen seurakuntatalossa sunnuntaina 8.11. klo 17. Esiintymässä lapsikuoro ja kerholaisia. Vieraana taiteilija Pauno Pohjolainen.
- ✦ **Hevimessu** Alavan kirkossa sunnuntaina 8.11. klo 18.
- ✦ **”Mies ajan haasteissa”-miestenpäivä** Petosen seurakuntatalossa la 14.11. klo 11.
- ✦ **Mielenterveysviikon kirkkopyhä** vietetään Siilinjärven kirkossa sunnuntaina 15.11. klo 10. Messun jälkeen kirkkokahvit ja tilaisuus seurakuntatalon päätyssä.
- ✦ **Valvomisen sunnuntain perhekerikko** Alavan kirkossa sunnuntaina 15.11. klo 16. Esiintymässä päivä-, iltapäivä- ja varkka-rikerholaisia, lapsikuoro ja nuoria muusikoita Leila Savolaisen johdolla. Toimintapisteitä ja ateriat 5 € / 3 € / alle 4 v. ilmaiseksi.
- ✦ **Hiljaisuuden messu, kynttiläkirkko** keskusseurakuntatalossa sunnuntaina 15.11. klo 18. Messun yhteydessä muistetaan itsemurhan tehneitä. Kirkkohetken jälkeen tarjoilua ja mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun paikalla olevien työntekijöiden kanssa.
- ✦ **Tansania-ilta** Pyhän Johanneksen kirkossa torstaina 19.11. klo 18. Professori Matti Jantunen kertoo Tansanian seurakuntien tilanteesta, erityisesti lapsi- ja maasaityön osalta. Kahvi- ja teetarjoilu.
- ✦ **Perhemessu ja vauvakirkko** Puijon kirkossa sunnuntaina 22.11. klo 10. Lauletaan Lasten Virsikirjan lauluja.
- ✦ **Viittomakielinen messu** Kallaveden kirkossa sunnuntaina 22.11. klo 15.

- ✦ **Teehetki musiikin ja rukouksen äärellä** Maaningan kirkossa sunnuntaina 22.11. klo 18. Lauluryhmä Gospeliako?
- ✦ **Gospel-messu** Puijon kirkossa sunnuntaina 22.11. klo 18. Musisoimassa Jarkko Maukonen, Luomus-kuoro ja bändi.

su aikuisesta ja lapsesta yhteensä 56 €, seuraavat lapset 16 €. **Isien ja koululaisten lasten leiri** 27.–29.11. **Äitien ja koululaisten lasten leiri** 4.–6.12. Ilmoittautuminen 8.11. mennessä osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/leirit

Musiikkia

- ✦ **Sibelius-Akatemian konsertti** Kädestäsi Herra Pyhän Johanneksen kirkossa perjantaina 6.11. klo 19. Runokonsertti, jossa kuultava musiikki on perinteistä hengellistä musiikkia uusien sovituksin ja monipuolisilla instrumenttitoteutuksin. Opiskelijat laulavat ja soittavat mm. pianoa, urkua, huilua ja viulua.
- ✦ **Jarkko Maukonen ja Luomus-yhtye** esiintyvät messulaulujen illassa Tuusniemen seurakuntakodissa perjantaina 6.11. klo 18 ja Juankosken seurakuntatalossa perjantaina 13.11. klo 18.
- ✦ **Elämän palasia runo- ja musiikkimatinea** Riistaveden seurakuntatalossa sunnuntaina 15.11. klo 15. Teemoina ihmisen elinkaari, kohtaaminen, luonto, hiljaisuus ja elämä. Ohjaus Seija Pitkänen, musiikki Riikka Tuura ja työryhmä.
- ✦ **Martinpäivän konsertti** Alavan kirkossa tiistaina 10.11. klo 19.
- ✦ **Kaksi tenoria ja sopraano, Soi taivaat kiitosta -konsertti** Alavan kirkossa ke 18.11. klo 19. Sopraano Piia Rytönen, tenorit Ossi Jauhiainen ja Veli-Pekka Varpula. Heikki Mononen, urut ja piano. Ohjelma 10 €, tuotto vammaistyöhön
- ✦ **Katri Helenan konsertti** Muuruveden kirkossa la 21.11. klo 18.
- ✦ **Harmoniakuoron konsertti** Nilsin kirkossa sunnuntaina 22.11. klo 18.
- ✦ **Romanikonsertti** Alavan kirkossa sunnuntaina 22.11. klo 18. Ohjelma 10 €.
- ✦ **Katulapsityömme 20v. -konsertti** keskusseurakuntatalossa sunnuntaina 22.11. klo 18. Ilpo Rannankari laulu, säestää Kimmo Huikuri. Vapaa pääsy. Kahvitarjoilu. Kansan raamattuseura ja Pietarin lasten tuki ry.
- ✦ **Naiskuoro Ruukittarien konsertti** Muuruveden kirkossa ti 24.11. klo 18.
- ✦ **Mauri Viitalan sävellyskonsertti** Alavan kirkossa tiistaina 24.11. klo 19.

Adventtileirit

- ✦ Mukavaa puuhastelua ja rentoa yhdessäoloa Rytkyn leirikeskuksesta. Leirimak-

Keskustellaan

- ✦ **Eväitä evankeliumeista -keskustelutarja** Alavan seurakuntasalissa sunnuntaisin klo 14–15.30. 1.11. *Miten luen Raamattua?* Hannu Koskelainen, 8.11. *Evankeliumi Markuksen mukaan*, Juha Välimäki, 15.11. *Monet ovat ryhtyneet työhön – Ilosanoma leviää!* Matteus ja Luukas evankeliumin kertojina, Anna Väättäinen ja Anu Kiviranta sekä 22.11. *Johannes – mustavalkoinen evankeliumi*, Pirjo Kuula.
- ✦ **Raamattu ja pakolaisuus -teemalla keskustellaan** keskusseurakuntatalon Samulissa lauantaina 21.11. klo 14. Keskustelun alustaa Kuopion Piipaseuran puheenjohtaja Heikki Hyvärinen. Kahvitarjoilu.

Isille

- ✦ **Isänpäivän tapahtuma** Poukamas- sa sunnuntaina 8.11. klo 14. Koko perheen isänpäivän tapahtumassa Poukamassa on luvassa mukavaa tekemistä kaiken ikäisille: makkaranpaistoa, rastiradalla käymistä, isän kanssa pienoismallin rakentamista ja yllätyksiä.
- ✦ **Isä-lapsi -ilta** Riistaveden seurakuntatalossa perjantaina 6.11. klo 18.
- ✦ **Isänpäivän kirkko ja lounas** nautitaan Riistaveden seurakuntatalossa sunnuntaina 8.11. klo 10. Järjestetty yhteistyössä Riistaveden erämiehet ry:n kanssa. Tarjolla paikkakunnan leipää. Ilmoittautuminen 4.11. mennessä osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/jarvi-kuopio

Lähimmäisille

- ✦ **Yhtymän yhteinen lähimmäisten jatkokoulutus** tiistaina 24.11. klo 17–19.30 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22. Tilaisuus järjestetään yhteistyössä Kuopion SPR:n kanssa. Aluksi ruokailu. Teemana *Turvallisuutta senioreiden arkeen*. Ilmoittautuminen 12.11. mennessä Maarit Kirkiselle puh. 040 4848 369.

Laaksosen In Memoriam – elät aina minussa -konsertti Alavan kirkossa ma 9.11. klo 19. Konsertissa lauluja uudelta In Memoriam -levyltä. Kappaleet tarttuvat vaikeaan aiheeseen: kuoleman ja surun kohtaamiseen. ”Kuolema, jäähyväiset, rakkaus ja kiitollisuus ovat universaaleja aiheita, jotka koskettavat meitä kaikkia vuorollaan”, Petri Laaksosen kuvaa lähtökohtia uusien laulujen syntyyn. Konsertin tuotosta osa ohjataan suoraan pakolaisleirille Kirkon Ulkomaanavun kautta. Liput 20 € Lippupalvelusta ja tuntia ennen kirkon ovelta.

”Taevaassa kyllä savvoo ossoovat, meejännii veesuut siellä kuuloovat”, Irja Turunen esittää näytteen savontamastaan virrestä 555.

TUJJA HYTTINEN

Musiikki laukaisee inspiraation

Kuopiolaisen Irja Turusen käsissä monet virsisävelmät ovat saaneet uudet sanat – osa jopa Savon murteella.

Murremestariksikin vuonna 2011 valitun **Irja Turusen** uudelleen sanoittamia virsiä on veisattu erinäisissä tilaisuuksissa ympäri maakuntaa. Varinkin vanhainkodeissa ja palvelutaloissa on ilahduttu siitä, että tuttuja sävelmiä on päässyt veisaamaan myös rakkaalla Savon murteella.

Turuselle itselleen yhden unelman täyttymys oli elokuussa järjestetty murrelauluilta Puijon kirkossa. Tilaisuus houkutteli kirkon lähes täyteen väkeä, laulujen sanat heijastettiin seinälle ja yleisöä laulatettiin kolmen kanttorin voimin. Kaikkien laulujen sanat olivat Turusen käsialaa.

”Piispakin lähetti tilaisuuteen oman tervehdyksensä, jonka kirkkoherra **Jaana Marjanen** luki ääneen. Aika hienolta se kyllä tuntui”, Turunen muistelee hymyillen.

Tytön kynä pyörii

Turunen kertoo sanoittaneensa lauluja jo ai-
van pikkutyöstä saakka.

”Taisin olla alle 7-vuotias, kun keksin en-

simmäisen kerran uudet sanat valmiiseen sävelmään.”

”Halusin aika ajoin vetäytyä omaan rauhaan pikkukammariin ja sitten sanat vain tulivat.”

Turunen vanhemmat tapasivat tuumata, että ”taas tytön kynä pyörii.”

”Työvuosinani sanoittaminen jäi vähän vähemmälle, kun elämä oli kiireisempää. Nyt eläkkeellä ollessa tahti on taas kiihtynyt.”

Turunen ihmettelee itsekin sanoittamisen vaivattomuutta.

”Sanat tulevat jostakin kuin itsestään. En minä niitä mitenkään miettimällä mieli – eikä homma sillä tavalla onnistuisikaan.”

”Koen, että jostain ylhäältä ne varmasti annetaan. Minä toimin vain tällaisena väljövouhkana niiden välittämiseksi.”

Mahanalus täynnä jalkoja

Luomisen palo syttyy Turusen mukaan musiikista ja sävelmistä.

”Kun kuulen musiikkia, se jää usein soimaan päähäni. Sanoituksia alkaa syntyä ja on päästävä äkkiä kirjoittamaan ne ylös.”

Monesti tällainen tilanne on ollut jumalanpalveluksen tai radion aamuhartauden jälkeen.

”Kerran kirkosta lähtiessäni huikkasin kirkkoherralle, että nyt on mahanalus täynnä jalkoja. Pitää kiireellä päästä kotiin pistämään sanoja paperille”, Turunen nauraa.

Sanoitusten taltioinnissa Turunen luottaa lyijykynään ja ruutupaperiin.

”Sanat tulevat jostakin kuin itsestään

”Lyijykynä on minun juttuni. En ehdi opetella kaiken maailman tietokoneohjelmia. Tytär kirjoittaa sitten tietokoneella tekstini puhtaaksi.”

Turunen sanoituksia on ilmestynyt myös kirjaseksi *Savonmuun iltatähti*.

Muistolaulu puolisolalle

Irja Turunen on myönteisen ajattelun vankku-

maton puolestapuhuja. Onpa hän kirjoittanut positiivisuudelle omistetun runonkin.

”Sain innoituksen lukiessani lehden yleisönosastokirjoituksia. Nehän ovat pelkkää valittamista alusta loppuun.”

”Meillä on kuitenkin asiat aika hyvin täällä. Miksi ei haluta nähdä niitä hyviä ja kauniita asioita, joita ympärillämme on? Niistä saa valtavasti voimaa.”

Pelkkää päivänpaistetta ei toki Turusenkaan elämä ole ollut. Erityisen raskaita aikoja ovat olleet muutamat viime kuukaudet.

”Mieheni kuoli juhannuksen jälkeen. Ikävä on ollut kova ja siksi ilmoittauduin seurakunnan sururyhmään. Suru on jotenkin saatava ulos.”

Puolisonsa muistoa Turunen halusi kunnioittaa hienoimmalla mahdollisella tavalla – sanoittamalla hänelle laulun.

”Tein uudet sanat virren 388 säveleeseen. Lauloimme sen hautajaisissa arkun äärellä, yhdessä koko perheen kanssa.”

HELI HARING

Tulisten sävelten lämpöä

Männistön Pyhän Johanneksen kirkolle pääsee lämmittelemään tulisten espanjalaisävelten ja -rytmien hehkussa tulevana sunnuntaina. Konsertissa ”Elävä rakkauden liekki” musisoivat kuopiolainen kitarataituri **Markku Laakso** sekä Männistön seurakunnan muusikot **Tintti Tinkala** (laulu), **Salla Tyrväinen** (viulu) ja **Heikki Mononen** (piano).

Kitara kuljettaa kuulijat Espanjan maisemiin muun muassa **Tarregan** ”Muistoja Alhambrasta” -kappaleen sävelin. Illan aika-

na kuullaan sävelmiä myös **Albenizin, De Fallan, F.G. Lorcan** sekä **Sarasaten** tuotannoista.

Säveltäjien tyyleissä elävät kaiut flamencon, joka puolestaan on syntynyt eri kulttuurien kohtaamisesta Iberian nimimaalla: paitsi espanjalaisesta, myös romanien, arabien ja juutalaisten musiikista. Tällä vahvasti kansallispiirteisen espanjalaisen musiikkityylin syntyhistorialla on sanoma nykytilanteeseen: monikulttuurisuus on parhaimmillaan rikastuttavaa ja hedelmällistä.

Tintti Tinkalan ja Markku Laakson tulkit-

semassa kitarasäesteisissä lauluissa kantavana teemana on rakkaus sen eri muodoissa. Konsertin nimi, ”Elävä rakkauden liekki”, on lai-

naus espanjalaisen mystikon, Ristin Johanneksen kirjan nimestä. Espanjan kristillinen mystiikka on rakkausaiheista mystiikkaa, joka hyödyntää kuvia ruumiillisesta rakkaudesta vaikka käsittelee sielun sisäistä elämää. Jumalasta puhutaan Tulena, johon sielu pimeän yön läpi kuljettuaan voi liekkiä ja rakkauden kautta yhtyä.

Konsertti Pyhän Johanneksen kirkolla sunnuntaina 1.11. klo 18. Tilaisuuteen on vapaa pääsy, käsiohjelmasta vapaaehtoinen maksu seurakunnan lähetystyön tukemiseen.

Mistä on nettivihaaja

Nettiviha on kasvanut uusiin mittoihin. Media sulki syyskuussa kommenttipalstojaan ja vihapuheista tehtyt rikosilmoitukset kasvavat. Mikä meitä vaivaa?

Keskustelukulttuurista on tullut Suomessa räjähdysherkkä ruuti-tyynyri, joka suurenee koko ajan. Nettiraivo ei aina jää vain virtuaaliseksi verkon sisään. Tutkimusten mukaan uhkailu ja painostus muuttavat ihmisten toimintaa. Ilmaisunvapaus kapenee, kun pelko suurenee ja viha kasvaa.

Toisaalta vihapuhe tuottaa myös vastavai-
kutuksia. Kun vierasmaalaisia tai toisenlaisia vastustetaan, myös heidän tukemisensa kasvaa. Pakolaisille kerätään vaatteita, tarjotaan kodeissa päivällistä ja majoitusta. Monikulttuurisuuden vastustaminen tuotti nopeasti suvaitsevaisuutta korostaneita suuria mielenosoituksia.

Uhkailuun liittyy naisvihaa

Anna Kontula, 38, on sosiologi, yhteiskuntatieteiden tohtori ja kansanedustaja (vas.) sekä kaupunginvaltuutettu Tampereelta. Poliitikko ja kolmen lapsen äiti on saanut osakseen paljon vihakommentteja ja tappouhkauksia sosiaalisessa mediassa. Kannustavia kommentteja on silti tullut vihavies-
tejä enemmän.

”Teksteistä näkee, että kirjoittajat ovat usein keski-ikäisiä ja vähän koulutettuja. Enemmistö on miehiä. Joukossa on harvoin alle nelikymppisiä”, kansanedustaja sanoo.

Kontulan mukaan naisia pilkataan ja uha-
taan Suomessa enemmän ja rankemmin kuin miehiä.

”Nettihuonon liittyy usein naisvihaa.”

Naisten saamat vihaviestit voivat sisältää rankkaa väkivaltaa, kuten raiskaufantasioita tai silpomistoiveita.

Kontula on muutaman vuoden ajan jul-
kaissut häntä sosiaalisessa mediassa uhkail-
leiden nimiä puolen vuoden välein Face-
book-seinällään.

”Tämän jälkeen olen saanut yleensä olla pari kuukautta rauhassa.”

Poliitikko sanoo olevansa niin kokenut ja paksunahkainen, että vihapuheet eivät vie yöunia, hämmitävät kyllä. Hän arvelee, et-
tä moni kokemattomampi ottaa vihapuheet hyvin raskaasti. Tutkijat voivat hänen mu-
kaansa karttaa aiheita, joista voi odottaa saa-
vansa viharyöpyn niskaansa.

Tampereen yliopistossa tehdyn tutkimuk-
sen mukaan monet kokevat vihapuheen ka-
ventavan sananvapautta koko yhteiskun-
nassa. (Reeta Pöyhtäri, Paula Haara ja Pentti
Raittila: Vihapuhe sananvapautta kaventa-
massa, 2013).

Kontula ei silti sano, että vihapuhe rajoit-
taisi sananvapautta, koska sananvapaus on
perustuslain suojaama oikeus.

”Nettiviha edustaa sen sijaan ahdistavaa
keskustelukulttuuria ja huonotapaisuutta, jo-
ka on lisääntynyt viime aikoina.”

Huonoa käytöstä ei pidä suvaita

Anna Kontula on havainnut, että verkkovi-
haa lietsovat käyttäytyvät kasvokkain yleen-
sä asiallisesti.

”Jos kohtaan arkielämässä ivaa ja rasismia,
puutun siihen heti ja tuen uhrin. Pilkkaavaa
käytöstä ei pidä hyväksyä ja sulkea silmiä. Ti-
lanne raukeaa yleensä maltillisesti”, hän sanoo.

Uskonto aiheuttaa Kontulan mukaan yl-
lättävän paljon kovasanaista vihaa. Hänen
mukaansa sitä tuottavat niin uskovaiset kuin

”Ihmiset eivät miellä
hyvien tapojen koske-
van nettiä samalla ta-
voin kuin kasvokkain
käytävää keskustelua”,
Anna Kontula miettii.

JANI LAUKKANEN

tehty?

uskonnottomatkin. Hartaat uskovaiset panevat törkeät tekstinsä usein Jumalan suuhun – helvetin lieskoilla uhaten.

”He ovat usein iäkkäitä henkilöitä, jotka lähettävät paperipostia. Usein viesti on, että minä jotenkin pilaisin heidän uskoaan”, Kontula toteaa.

Kontula tunnetaan paitsi yhteiskunnallisesta toiminnastaan, myös uskonnollisista kirjoituksistaan. Hän julkaisi vuonna 2012 kirjan uskosta ja uskonnosta, *Mistä ei voi puhua*.

Kontula arvioi, että vihaviestejä tuottavat ne netin makuun päässeet, jotka eivät aiemmin ole saaneet ääntään esille. Hänestä ilmiö on ohimenevä vaihe nettimaailmassa.

”Panen toivoni nuoriin ja uskon, että ajan oloon nettikäyttö muuttuu heidän mukanaan parempaan suuntaan.”

Nuoret kiusaavat toisiaan

Jos poliitikoiden saamat viestit eivät tule nuorilta, jotkut heistä kohdistavat vihaviestejä ikätovereihinsa. **Matti Näsi** Turusta on tutkinut nuorten nettikiusaamista eri maisissa. Tutkijatohtorin mukaan Suomessa puolet nuorista on havainnut nettivihaa. Silti vain viisi prosenttia nuorista tuottaa vihaviestejä.

Myös Näsin mukaan halventava viestintä kohdistuu useimmiten uskontoon, etnisyyteen ja sukupuoleen. Myös ulkonäkö ja seksuaalinen suuntautuneisuus ovat kärkiaiheita.

Näsi toteaa, että viha-aineiston määrä on tuplaantunut nopeasti ja aineisto on tullut raemmaksi. Tekstejä tehostetaan jopa vihavideoilla.

Silti Kontulan tavoin Näsikään ei ole toivoton. Hän uskoo, että ennen pitkää törkyaineistolta loppuu yleisö, ja siihen kyllästytään.

Vihapuhe on henkistä väkivaltaa

Vihapuhe voi syövyttää siihen osallistuneiden mieltä niin, että arkikäyttäytyminen muuttuu samaan suuntaan. Käytännössä vihapuhe on jo vihateko, sillä sanat ovat teoksi muuttuneita ajatuksia.

Joidenkin mielestä vihapuhe kuuluu sananvapauteen, mutta monet pitävät vihapuhetta sananvapauden väärinkäyttönä. Eurooppalaisen oikeusturvan keskusliiton EOK:n toiminnanjohtaja **Jarmo Juntunen** muistuttaa, että ”sananvapauden väärinkäyttö on rikos, jolla voidaan aiheuttaa sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia ongelmia”.

EOK on Rovaniemellä toimiva yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää ihmisoikeuksia ja oikeusturvaa.

Vihapuheen soppaa kiehua myös toimitettu media. Tampereen yliopiston tutkimuksessa asiantuntijat arvostelivat journalismia sen tavasta hyödyntää ja uusintaa verkkokeskustelujen aggressiivisia ilmauksia.

Lehdistö tarttuu helposti kohujuttuihin, koska ne lisäävät myyntiä, klikkauksia ja ilmoitustuloja. Lehtien kommenttipalstoilla käynnistyy usein nettiraivo jutusta kuin jutusta. Asiakommentointi tyrehtyy alkuunsa, minkä jälkeen kirjoittajat haukkuvat toisiaan.

Vihapuhe lisää rasismia

Kuohunta jatkuu sosiaalisessa mediassa jutulinkkien myötä. Oman ryhmän sisällä tuntuu, että kaikki ovat ”oikeassa”, eli samaa mieltä kirjoittajan kanssa. Eri mieltä olevia haukutaan rankasti.

Nettiraivo liittyy arkielämään. Kumpikin ruokkii toisinaan. Anna Kontulan mukaan kukaan ei pysty sanomaan, missä määrin vihapuhe johtaa ääri-ilmiöiden kaltaisiin viha-

tekoihin. Se on kuitenkin hänestä täysin selvää, että rasismia hyväksyvä kirjoittelu johtaa siihen, että maahanmuuttajat tai heitä tukevat kokevat rasismia myös käytännön arjessa entistä enemmän.

Esimerkiksi Kolumbiasta suomalaisperheeseen adoptoituja lapsia on haukuttu kadulla neekereiksi, jotka pitäisi palauttaa Afrikkaan, ja heidän suomalaisäitinsä päälle on syljetty.

”Nettivihaaja haluaa hallita

Vihamielisten joukko on pieni, mutta kuuluva ja näkyvä vähemmistö kansasta. Rakentava keskustelu ja myötätunnon aloitteet kuitenkin nostavat myös päätään vihan viidakosta.

Ihmisyys kriisissä

MTV:n päätoimittaja **Merja Ylä-Anttila** toteasi alkusyksystä, että ihmisyys on kriisissä. ”Toivon ja odotan, että meilläkin vielä nousee arvojohtajuutta, joka kehottaa karttamaan kaikkia, jotka ovat täynnä kylmyyttä ja vihaa.”

MTV sulki samalla juttujensa kommentointia pakolaiskriisiin osalta vihapuheiden takia. Ylä-Anttila sanoo, että kommenttien siistiminen on jo isompi ja raskaampi työ kuin itse uutisointi.

Syyskuun alusta myös moni muu media rajoitti tai sulki kommentointipalstojaan sammoista syistä. Helsingin Sanomien Nyt-liite lakkautti kokonaan kaiken kommentoinnin ainakin kahdeksi viikoksi. Uutispäällikkö **Jussi Pullisen** mukaan lehden kommenttiosiota on tullut ”areena oudolle möyhäimiselle, joissa faktana esitetään täyttä seipitettä. Tämä kuvio ei edes riipu mielipidesuunnasta tai aiheesta”.

Pullisen mukaan toimittajia ja haastateltavia on uhattu vahingoittaa, haukuttu ja väitetty valehtelijoiksi. ”En keksi kansanryhmää, jota ei olisi loukattu. Sama toistuu päivästä toiseen”, hän toteaa.

Jotain piti tehdä.

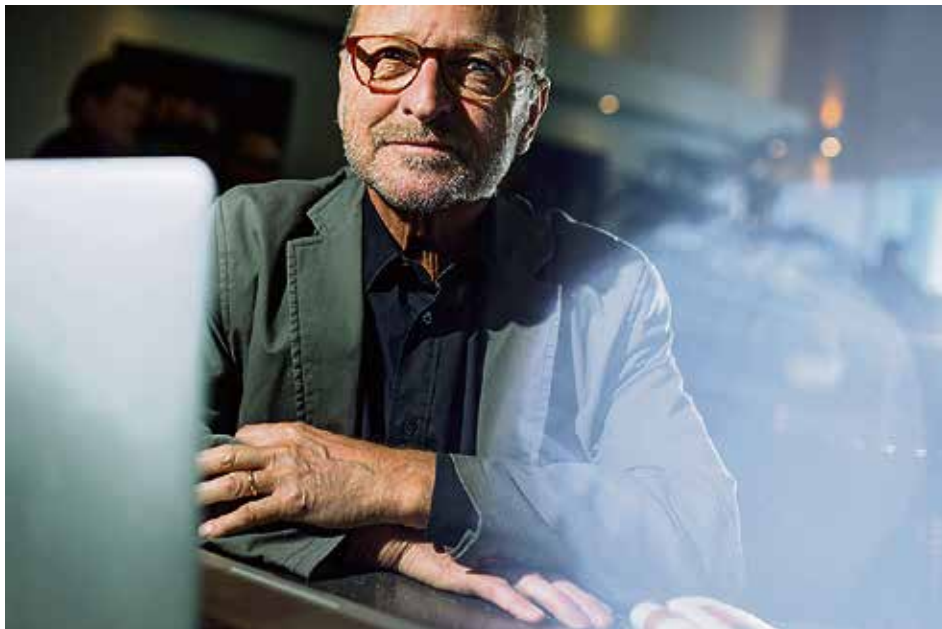
Arvojohtajuus suitsii vihaa

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** kuvasi elokuun lopulla kansainvälistä kuohuntaa Euroopan vaaran vuosiksi, mihin suomalaisen vihapuhekin osittain linkittyy. Niinistö peräsi avointa ja rakentavaa keskustelua sekä selkeää ja uskottavaa politiikkaa, joka vaikuttaa ja saa kansalaisten enemmistön tuen.

Pääministeri **Juha Sipilä** näytti esimerkiksi arvojohtajuudesta kertomalla, että hänen perheensä antaa Kempeleessä olevan toisen kotinsa pakolaisten majoitustilaksi vuoden alusta. Kotiin mahtuu 3-4 perhettä tai parikymmentä pakolaista.

Helsingin Sanomien pääkirjoitus kiitti eletä: ”Sipilä päästää kotiin sotaa pakenevia, kun monet suomalaiset eivät päästäisi heitä edes Suomen rajojen sisälle. Sipilä kertoo päätöksestään, kun muukalaisvihamielinen, sisäänpäin käpertyvä ja rasistinen keskustelu saa voimaa. Sipilä näyttää, mitä aito kristillinen vakaumus tarkoittaa ja miten se poikkeaa farsealaisesta yrityksestä paeta sääntöjen taakse.” (HS 6.9.)

SAKARI SARKIMAA

JANI LAUKKANEN

”**Viharyhmissä** arvostelukyky katoaa ja kehittyy sairas moraali, jossa vihan lietsonta on arvokasta eikä arveluttavaa”, Tommy Hellsten pohtii.

Vihaajalla on murentunut itsetunto

Terapeutti **Tommy Hellsten** sanoo, että ainut oikea tapa medialta on sulkea vihapalstoja. Siinä kirjoittaja pannaan seinää vasten hetkeksi, jolloin hän voi miettiä omia asenteitaan ja kohdata itsensä.

”Jos vihapuheisiin yrittää vastata netissä rakentavasti, saa yleensä pian mutavyöryn niskansa. Yritys kääntää keskustelua paremmille urille vetää mukaansa – ja pian olet siellä suossa itsekin”, Hellsten pohtii.

Hänestä nettipalstat ovat vihanlietsojille kuin ryyppyremmi. Molemmista tiputetaan entisiä kavereita pois ja jäljelle jäävät samanmieliset, jotka tukevat tekijää.

Hellstenin mukaan netin arveluttavuus on siinä, että se antaa foorumin narsistiselle ja sairaalle riehumiselle ilman että kukaan sanoo vastaan.

”Netti on kuin suoja, jonka takaa voi laulaa mitä tahansa joutumatta vastuuseen – ellei tee joitain tyystin laitoja.”

Nettiraivoajan itsetuntemus heikko

Hellstenin mukaan vihaa lietsova yrittää uhon avulla rakentaa minuuttaan. Tämä kuvittelee olevansa kierolla tavalla hyvä. Kirjoittaja yrittää vihaamalla osoittaa omaa erinomaisuuttaan.

”Viharyhmissä ihminen tuntee olevansa pätevä

”Nettiraivoa levittävien itsetuntemus on heikko. Yrittämällä polkea muita alas ja nousemalla heidän päälleen, he yrittävät kasvaa suuremmiksi. Tosiasiassa he pienenevät entisestään, koska eivät kohtaa itseään”, selittää Hellsten.

Hellsten pohtii, että jos tällaisella henkilöllä on yhtään ihmisyyttä jäljellä, hän tuntee huonoa omaatuntoa vihapuheistaan, mutta

on niihin niin koukussa, ettei voi lopettaa.

Tutkija **Matti Näsin** mukaan vihapuhe ja tyytymättömyys kulkevat käsi kädessä. Näsi sanoo, että vihapuheen tuottaja haluaa valtaa ja hallita muita.

Hellstenin mielestä myös myötätuntoa korostaviin mielenosoituksiin voi liittyä ongelmia. Hänestä suvaitsevaisuutta korostavat mielenosoitukset voivat muuttua omahyväisyyden temmellyskentäksi. Mutta ne voivat olla myös ensiaskel kohti hyviä tekoja.

”Vasta se voi muuttaa jotain, jos omahyväisyys muuttuu hyvydeksi. Jos oikeasti teet jotain pakolaisten eteen, luot kontaktin, kohtaavat ja autat, se on erilainen teko kuin vain mielenosoitus”, Hellsten miettii.

Nettivihan takana kulttuurivika

Hellsten sanoo, että nettivihan taustalla on isompi asia kuin lama, työttömyys, leikkaukset tai edes pakolaisaalto.

”Taustalla on se kulttuurimme vika, että olemme järjestelmällisesti purkaneet yhteisöllisyyttä. Kun ihmisillä ei ole toimivaa lähiyhteisöä, jossa peilata itseään, he kiinnittyvät omamielisiensä nettiryhmiin.”

Hellstenin mukaan jokaisella on nähdä, kuulla ja hyväksyä tulemisen tarve. Jos tämä ei toteutunut, hyväksyntää haetaan nettiryhmistä vaikka muita vihaamalla.

”Siinä ihminen tuntee pätevänsä”, Hellsten pohtii.

”Jos kirjoittajaa on aiemmin mitätöity ja hän on alistunut siihen reagoimatta, se on kuin keräisi ruutia kellariinsa. Jonain päivänä ruutivarasto on niin iso, että se purkautuu vihanakavien pitkin.”

”Monen vihanlietsojan identiteetti on murentunut aikojen saatossa”, terapeutti miettii.

”Se näkyy siinä, että arkielämässä he ovat usein arkoja, jotka räyhäävät vain turvallisen netin suojasta. Silloin ihminen ei kohtaa itseään eikä voi muuttua. Onneksi tämä on kuitenkin pieni vähemmistö. Ja vain hyvin sairailta ihmisillä vihapuhe muuttuu vihateoiksi, kuten koulusurmaajilla.”

SAKARI SARKIMAA

Kasteen siunaus – par

Hei! Täällä ollaan, kohta tullaan. Ihmisen taimi ilmoittaa tulemisestaan. Nuoresta parista

Tärkeysjärjestykset menevät uusiksi. Lapsi menee nyt kaiken edelle. Vanhemmat toivovat kaikkein parasta pienokaiselleen. Siksi on luontevaa tuoda lapsi kastettavaksi. Hänet tuodaan Jumalan siunauksen ja huolenpidon piiriin.

Papille lapsen kastaminen on mieluisimpia työtehtäviä. Siinä näkee konkreettisesti, kuinka elämä menee eteenpäin.

Ensin ihastus, sitten rakkaus. Kaksi ihmistä löytää toisensa ja haluaa elää yhdessä. Tuon rakkauden kautta syntyy pieni ihmistaimi, lahjaksi ja tehtäväksi.

Kiitos kasvaa ja ihmetys syvenee. Saamme olla Jumalan työtovereita hänen luomistyössään. Ei ihme että kastejuhla herkistää tunteet pintaan.

Kummius on luottamustehtävä

Vanhemmat miettivät tarkasti, keitä pyytävät lapsen kummeiksi. Kummin tarkoitus on toimia lapsen aikuisena ystävänä, kukin kummi omalla tavallaan.

Lisäksi kummiä pyydetään rukoilemaan lapsen puolesta, senkin kukin tekee niin kuin itse osaa. Kastejuhlassa joku kummeista voi pitää lasta sylissä.

Nykyisen käytännön mukaan tarvitaan vähintään kaksi rippikoulun käynyttä, konfirmoitua, kirkkoon kuuluvaa kummiä. Joskus sellaisia saattaa olla vaikea löytää ystäväpiiristä. Poikkeustapauksessa yksikin kummi riittää.

Välillä kysytään, onko kummin pakko kuulua kirkkoon. Lapsen luottoaikuinen voi toki olla kuka vaan, ja kirkkoon kuulumatonkin voi rukoilla ja siunata lasta.

Silti virallisten kummien on oltava kirkon jäseniä. Kummius kun on myös kirkollinen tehtävä. Kummi on

Rakas Jeesus,
siunaa meitä.
Anna meille enkeleitä.
Siivillänsä meitä peitä,
älä meitä koskaan heitä.
Aamen.

as lahja ikinä

tulee äiti ja isä.

Päivän touhut taakse jää,
minua jo väsyttää.
Kiitos, että mennä saan
peiton alle nukkumaan.
Hyvää yötä, Jumala.
Siunaa meitä kaikkia.
Aamen.

Usko on Jumalan lahjojen vastaanottamis-
ta. Myös vastasyntynyt pystyy tähän. Hän-
kin voi ottaa vastaan Jumalan lapseuden
kaikkine siunauksineen. Siksi sanomme,
että vastasyntynyt uskoo lapsen uskol-
la. Sen kautta hän ottaa vastaan kas-
teen lahjat.

Aikuisenkin usko Jumalaan on lo-
pulta samanlaista. Ihminen voi turvau-
tua Luojaansa, vaikka ei ymmärtäi-
si Jumalasta yhtään mitään ja kokisi
pohjatonta epäilyä.

Pienen lapsen kastejuhla tarjo-
aa siis lohdullisen opetuksen uskosta.
Usko on meissä silloinkin kun emme
itse sitä tunnista.

Nimi kastepuuhun

Jos kumpikaan vanhempi ei kuulu kirk-
koon, lasta ei voida kastaa. Joskus kirkkoon
kuuluvatkaan vanhemmat eivät tuo lasta
kastettavaksi.

Silloin herää kysymys, onko kasteen puuttumi-
sesta haittaa lapselle. Mitä kirkko opettaa kastamattomi-
en lasten osasta?

Lasten autuus ei riipu pelkästään vanhemmista. Juma-
lan armolla kun on muitakin reittejä kuin kasteen ja ope-
tuksen näkyvä polku.

Jos lapsi jää kastamatta, Jeesus voi ottaa lapsen omak-
seen jollakin toisella tavalla. Lisäksi kastamatontakin lap-
si uskoo sanattomalla lapsen uskollaan. Siksi kasteen
puuttuminen ei katkaise yhteyttä lapsen ja Jumalan vä-
lillä.

Asian voi sanoa toisinkin. Kirkko on saanut tehtävän
kastaa ja sitä se tekee parhaansa mukaan. Kirkko ei sil-
ti hallinnoi ja omista Jumalan armoa. Jumala toimii siellä-
kin minne kirkon kaste ei vielä yllä.

Kasteen puuttumisesta ei siis koidu lapselle vahinkoa.
Pienokainen on silti Jeesuksen sylissä. Silti toivomme, et-
tä mahdollisimman moni lapsi voitaisiin kastaa.

Kuopiossa Puijon ja Alavan kirkkosaleissa on kaste-
puu, johon kastetun lapsen nimi voidaan kirjoittaa, jos
vanhemmat niin haluavat. Kastepuu on suunnitteilla
myös Kallaveden kirkkoon.

Kaunis käytäntö konkretisoi sitä, miten kastetusta
lapsesta tulee seurakunnan jäsen ja kuinka kristittyjen
yhteinen usko kantaa häntä.

KARI KUULA

Kaste tuo siunauksen

Miksi pieni lapsi ylipäättään pitäisi kastaa? Mitä hyötyä
siitä on?

Eihän siinä tapahdu mitään kovin ihmeellistä. Pappi
vain valelee vettä kolmesti lapsen päälle ja lausuu: "Minä
kastan sinut Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen."

Toimitus on yksinkertainen. Silti se tuo mukanaan
suuren siunauksen.

Se on helpointa ymmärtää miettimällä kuuluisaa las-
ten evankeliumia, joka luetaan kastejuhlassa. Siinä van-
hemmat toivat lapsiaan Jeesuksen luo siunattavaksi. Jee-
sus otti heidät syliinsä, laittoi kätensä heidän päälleen ja
siunasi heitä.

Kertomus on lupaus siitä, mitä Jeesus tekee kun ihmi-
nen kastetaan. Kaste on ihmisen, lapsen yhtä lailla kuin
aikuisen, tuomista Jeesuksen luo.

Tuomme tuki ihmisiä Jeesuksen luo muillakin tavoilla,
rukoilemalla ja siunaamalla. Mutta kaste on aivan erityi-
nen tuomisen tapa, koska se perustuu Jeesuksen nimen-
omaiseen käskyyn. "Tehkää kaikki kansat minun oppi-
laikseni kastamalla ja opettamalla."

Tästä syystä kasteesta on suuri hyöty. Jeesus
ottaa pienokaisen vastaan, omaksi lapsekseen
ja siunauksensa kohteeksi.

Lapsen usko

Osa kristikuntaa ei kasta pieniä lap-
sia, koska heidän mielestään kas-
te vaatii, että ihminen uskoo
Jumalaan ja ymmärtää mistä
kasteessa on kyse. Imeväinen
ei vielä ymmärrä, joten hän ei
voi uskoakaan.

Luterilaisessa kirkossa ajatel-
laan toisin. Usko ei ole ensisijai-
sesti tiedollinen tapahtuma. Se ei
vaadi kykyä ajatella tietyllä tavalla.

Tule, Jeesus, lapses luo,
armos, siunaukses suo.
Tue pientä horjuvaa,
johda tietä oikeaa.
Aamen.

Heikki Punkarin suunnittelema kaste-
malja *Ros calisis*.

Suomalainen kastemalja -näyttely Kuopioon

Suomalainen kastemalja -näyt-
telyn avajaisia vietetään keskus-
seurakuntatalossa sunnuntaina
8.11. klo 18. Kuopion hiippakun-
nan piispa **Jari Jolkkonen** pi-
tää puheen kasteen lahjasta ja
tehtävästä. **Veijo Muroke** Kristillisestä tai-
desäitiöstä kertoo näyttelyssä olevien kas-
temaljojen taustat. Musiikista vastaavat
Heikki Sarmanto ja **Maija Hapuoja**. He
esittävät lauluja Kuopioon tulevasta *Johan-
nes Kastaja*-oopperasta.

Vuonna 2013 järjestettiin nuorille muo-
toilijoille kohdennettu lasinmuotoilukilpai-
lu, jonka tarkoituksena oli löytää uudenlai-
sia kastemaljoja niin kotien kuin kirkkojenkin
tarpeisiin sekä kummilahoiksi. Kilpailuun
osallistui 74 muotoilijaa, joista palkintolau-
takunta palkitsi kolme. Kilpailun parhaim-
mistosta on koottu Suomalainen kastemal-
ja -näyttely.

Kilpailussa palkittiin **Tero Välimaan**
Kasteenristi, **Pauli Partasen** *Santa Via* se-
kä **Helmi Remeksen** *Rakkaus*. Kilpailun jär-
jestäjinä olivat Kristillinen taidesäätio, Kirk-
kohallitus, Helsingin seurakuntayhtymä,
Suomen lasimuseo sekä Suomen lasimuse-
on ystävät ry.

Voittajaksi valittu, lasinpuhaltajamestari
Tero Välimaan työ Kasteen risti, on palkin-
tolautakunnan mielestä esteettisesti kau-
nis, levollinen ja siinä toteutuu symboliikka
hienosti. Hienostunut risti on toteutettu il-
makuplin.

Kastetilaisuuden voi järjestää kirkos-
sa tai kirkon tiloissa. Nykyään kotikasteet
ovat yhä suosituimpia ja niiden myötä ko-
teihin on hankittu myös omia kastemal-
joja. Kastemaljat ja kastemekot kulkevat
usein perintönä sukupolvelta toiselle. Ylei-
simmin kotien kastemaljat ovat lasista val-
mistettuja. Näyttelyn muotoilijoista osa
onkin ajatellut suunnittelemansa kaste-
maljan nimenomaan kotikäyttöön.

Kastemalanäyttelyn avajaistilaisuus Keskus-
seurakuntatalossa, Suokatu 22, sunnuntaina
8.11.2015 klo 18 on avoin kaikille. Se aloittaa
samalla Kuopion ev.lut. seurakuntien piis-
pantarkastuksen.

Näyttelyyn voi tutustua 8.11–2.12.2015 väli-
senä aikana arkisin klo 10–15, sunnuntaisin
messun jälkeen klo 13 saakka ja iltaisin ta-
pahtumien yhteydessä. Näyttelyyn on va-
paa pääsy.

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO ESA-MATTI KOPONEN

Puijonkatu 26, III kerros puh. (017) 261 3370
Uudet hammasproteesit, pohjaukset ja korjaukset
LAATU- JA TYÖTAKUU

Yksilölliset ja sydämellä tehdyt kukkasidonnat jokaiseen elämäsi tilanteeseen.

Tervetuloa!

Saaristokaupungin kukka ja sidonta marisa Oy

Matkusniemenkatu 1, Kuopio
Puh. 040 138 0910

facebook:
<https://www.facebook.com/kukkamarisa>
sähköposti: kukkamarisa@yahoo.com

*Puijon Maja
palvelee lämmöllä*

*arjessa ja juhlassa
niin ilon kuin
surunkin hetkinä*

- juhlaravintola
- lounasravintola
- hotelli
- sauna- ja kokoustilat

Kysy lisää ja pyydä tarjous
puh. 044 552 4810
myynti@puijo.com

**Puijon torni
Hotelli Puijon maja**
www.puijo.com

Puijotie 135, 70300 Kuopio

PERUNKIRJOITUKSET

testamentit - kauppakirjat ym. asiakirjat ammattitaidolla ja joustavin maksuehdoin

Herastuomari Leila M. Tuomainen
p. 044 211 9876

Perunkirjoitukset, perinnönjaot, testamentit ym.

ASIANAJOTOIMISTO ESA AIRAKSINEN

Tulliportinkatu 34, Kuopio
(017) 262 5300, esa.airaksinen@kolumbus.fi

Perunkirjoitukset

Luotettavasti – asiakasystävällisin hinnoin
Tapiokatu 5–9 Kuopio
(myös Siilinjärvi, Nilsä)
Tilisara p. 040 140 3262

PERHEOIKEUDEN LAKIASIAT

esim. avioehto, testamentti, perunkirjoitus
alkaen 300 € + kulut + alv 24 %

Asianajotoimisto Kalevi Pitkänen Oy

Puistokatu 6, 70110 Kuopio
puh. (017) 282 2211 • faksi (017) 282 3101
www.kalevipitkanen.com • aatsto@kalevipitkanen.com

ASIANAJOTOIMISTO KOLARI&CO.OY

Seppo Kolari, Matti Reinikainen,
Ville Heikinheimo, Katriina Manninen, Kristian Kakko
Kauppakatu 39 A, 4.krs, 70100 KUOPIO
(017) 265 7777/puh. (017) 261 1085/fax.
www.kolari-co.fi

Ilmoittaja, ota yhteyttä.

Ilmoitusmarkkinointi
Pirjo Teva **040 680 4057**
pirjo.teva@kotimaa.fi

SEURAKUNNAT 28.10.–25.11.2015

TUOMIOKIRKKO

Tuomiokirkkoseurakunnan toimisto
040 4848 248, ma–pe klo 9–15
tuomiokirkko.kuopio@evl.fi

KESKUSSEURAKUNTATALO Suokatu 22

Seurakuntamestarit 040 4848 259
Keskikaupungin palvelupiiri ke 28.10. klo 13. kerho huone Eetu, Suokatu 22 C, joka toinen viikko.

Viikkomessu ke 28.10. klo 16.

Lähetysmyyjäiset pe 30.10. klo 10.30–12. Myytävänä käsitoit, leivonnaisia ja hernekeittoa. Kahvitarjoilu lähetyskelle.

Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 10. Saarna Lauri Kastarinen, liturgia Kirsi Perämaa, kanttorina Pekka Leskelä ja urkurina Anu Pulkkinen.

Pyhäinpäivän iltajumalanpalvelus la 31.10. klo 18. Puhe Lauri Kastarinen, kanttorina Pekka Leskelä, urkurina Anu Pulkkinen. Kamarikuoro. Jumalanpalveluksessa sytytetään muistokynttilät viime pyhäinpäivän jälkeen poisnukkuneille seurakuntalaisille.

Messu su 1.11. klo 10. Saarna Raisa Jarkkola, liturgia Lauri Kastarinen, kanttorina Anna Pöyhönen. Messussa avustavat Kuopion körttikodin asukkaat ja körttiopiskelijat. Messun jälkeen ruoka ja kahvi.

Herättäjä-Yhdistyksen seurat su 1.11. klo 12.15. Puhujina mm. Jouko Ikola, Raisa Jarkkola ja Lauri Kastarinen.

Raamattupiiri ti 3.11. klo 17 ja 17.11. kerho huone Aaron, Suokatu 22 C 2. krs.

Eläkeläisten virkistyspäivä ke 4.11. klo 11. Raamattutunti "Antakaa toisillenne anteeksi", Marjo Parttimaa. Iltapäivällä yhteislaulua Anu Pulkkinen johdolla. Lounas ja kahvi 6 €.

Viikkomessu ke 4.11. klo 16.

Messu su 8.11. klo 10. Saarna Liisa Penttinen, liturgia Ilpo Rannankari, kanttorina Anu Pulkkinen.

Kastemaljanäyttelyn avajaiset, piispantarkastuksen avaus su 8.11. klo 18. Kastemaljanäyttely on avoinna ma–pe klo 10–15, sunnuntaisin messun jälkeen klo 13 saakka ja iltaisin tapahtumien yhteydessä. Vapaa pääsy

Viikkomessu ke 11.11. klo 16.

Piispantarkastuksen yhteinen rukoushetki pe 13.11. klo 11. Avoin seurakuntalaisille.

Messu su 15.11. klo 10. Saarna Marjo Parttimaa, liturgia Liisa Penttinen, kanttorina Pekka Leskelä, urkurina Anu Pulkkinen. Tuomiokirkkokuoro.

Hiljaisuuden messu, kynttiläkirkko su 15.11. klo 18. Hiljaisuuden messun yhteydessä muistetaan itsemurhan tehneitä. Kirkkohetken jälkeen tee/kahvitarjoilu. Mahdollisuus henkilökohtaiseen kes-

kusteluun paikalla olevien työntekijöiden kanssa.

Eläkeläisten virkistyspäivä ke 18.11. klo 11. Raamattutunti *Valvokaa* Liisa Penttinen. Iltapäivällä asiaa vanhusen palvelunohjauksesta, Henna Yrjänheikki. Lounas ja kahvi 6 €.

Viikkomessu ke 18.11. klo 16.

Raamattu ja pakolaisuus -teema la 21.11. klo 14 kerho huone Samulissa. Keskustelun alustaa Kuopion Piipiläseuran puheenjohtaja Heikki Hyvärinen. Kahvitarjoilu.

Messu su 22.11. klo 10. Saarna Kirsi Perämaa, liturgia Satu Karjalainen, kanttorina Pekka Leskelä.

Kansainvälinen jumalanpalvelus su 22.11. klo 14.

Katulapsityömme 20-vuotiskonsertti su 22.11. klo 18. Ilpo Rannankari laulu, säestää Kimmo Huikuri. Vapaa pääsy. Kahvitarjoilu. Kansan raamattuseura ja Pietarin lasten tuki ry.

Viikkomessu ke 25.11. klo 16.

MUMMON MÖKKI Puijonkatu 10

ma–to klo 11–15, 040 4848 272

Toimintatuokio to 29.10. klo 13., to 5.11. klo 13 ja 12.11. klo 13. Lähihoitajaopiskelijat.

Mökki kiinni ma 2.11. klo 14.

Raamattutuokio ti 3.11. klo 13.,

10.11.

klo 13 ja 17.11. klo 13.

Toivevirret ke 11.11. klo 13.

Papin päivä ti 24.11. klo 13.

LÄHETYS

Keskiviikon / Kotien lähetyspiiri ke 28.10. klo 12.30.

Näpertäjät ti 10.11. klo 13.

Kerho huone Aaron, keskus-

seurakuntatalo, Suokatu 22 C.

Keskiviikon / Kotien lähetyspiiri

ke 11.11. klo 12.30. Keskusseurakuntatalo, kerho huone Samuli, Suokatu 22. Mukana nimikkolähetti Leena Laine.

Keskiviikon / Kotien lähetyspiiri ke 25.11. klo 12.30.

MUUTA

Inkilänmäen seurakuntakerho to 29.10. klo 13 Tätilässä. Toivevirsiä kanttori Anu Pulkkinen johdolla.

Inkilänmäen seurakuntakerho to 12.11. klo 13 Tätilässä. Kahden valtakunnan

kansalaisena Marjo Parttimaa.

Messu su 22.11. klo 12 Tätilässä, Inkiläntie.

Kirsi Perämaa ja Pekka Leskelä.

PERHETYÖ

Naisten lenkkiipiiri Poukamassa ma 9.11. klo 18–20.30. Sauna ja iltapala 4 €.

Äitien ilta ke 11.11. klo 17–19. Luvassa pientä syötävää, yhdessäoloa, vertaistukea ja hemmottelua. Illassa mukana nuorisotyön ohjaaja Pirjo "Pippi" Rissanen ja lasten ohjaaja Paula Raatikainen.

Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 E, päiväkerhotilat.

Lukupiiri su 15.11. klo 15–17. Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 E, perhetyötoimisto.

Naisten viikonloppu Rytyllä 22.11. Leirin hinta 40 €. Lähtö pe klo 17, Suokatu

22 ja paluu su klo 13. Ilm. 9.11. mennessä www.kuopionseurakunnat.fi/tmk-ilmoit-tautuminen tai Raija Luomanperä 040 4848 248. Tarkempia tietoja Pirjo Rissaselta 040 4848 252.

Naisten lenkkiipiiri Poukamassa ma 23.11. klo 18–20.30. Sauna ja iltapala 4 €.

KASTETUT

Leo Veikko Emil Kettunen, Pinja Amanda Hietala, Ahti Aaro Juhani Tapaninen, Aada Lily Emilia Lindqvist.

KUOLLEET

Karelia Kaarina Nuutinen 95 v, Keijo Juhani Suihkonen 61 v, Helga Elina Lyytikäinen 93 v, Erkki Antero Varinen 69 v, Liisa Annikki Niskanen 89 v, Veli Aarne Antero Hyvärinen 76 v, Osmo Veli Viljo Karpinen 61 v, Anja Onerva Jokela 84 v, Lahja Kyllikki Partanen 92 v, Eila-Inkeri Kaukovaara 92 v, Seppo Juhani Hakkarainen 71 v.

ALAVA

Alavan seurakunnan toimisto
040 4848 286, ma–pe klo 9–15
alava@evl.fi

ALAVAN KIRKKO Keihäskatu 5

040 4848 298

Messu pyhäinpäivänä la 31.10. klo 11. Saarna Anu Kiviranta, Anna Väättäinen, Leila Savolainen.

Pyhäinpäivän iltakirkko la 31.10. klo 18. Hannu Koskelainen, Juha Välimäki, Leila Savolainen, Hanna Eskel, viulu. Luetaan edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleiden seurakuntamme jäsenten nimet ja kullekin sytytetään muistokynttilä. Kirkkokahvit.

Messu su 1.11. klo 11. Saarna Anna Väättäinen, Pirjo Kuula, Ossi Jauhainen, seniorikuoro.

Sanajumalanpalvelus su 8.11. klo 11. Saarna Juha Välimäki, Anna Väättäinen, Leila Savolainen.

Hevi-messu su 8.11. klo 18. Saarna Anu Kiviranta, Hannu Koskelainen, Ossi Jauhainen, kirkkokuoro.

In Memoriam – Elät aina minussa ma 9.11. klo 19. Petri Laaksosen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistyökonsertti.

Martinpäivän konsertti ti 10.11. klo 19. **Messu** su 15.11. klo 11. Saarna Pirjo Kuula, Hannu Koskelainen, Ossi Jauhainen, Poukaman mieskuoro, kirkkokahvit.

NMKY:n kirkkopyhä.

Rauhanyhdistyksen seurat su 15.11. klo 14.

Kaksi tenoria ja sopraano, Soitaivaat kiitos-ta-konsertti ke 18.11. klo 19. Sopraano Piia Rytkönen, tenorit Ossi

Martinpäivän konsertti Alavan kirkossa ti 10.11. klo 19

RUKOUS

Kun niin paljon puretaan ohjaa uutta rakentamista rakentumista meidän parhaaksemme yhteiskunnassa, elämässämme.

PAULA REMES

Jauhiainen ja Veli-Pekka Varpula, Heikki Mononen, urut ja piano. Ohjelma 10 €.

Konsertin tuotto vammaistyöhön.
Messu su 22.11. klo 11. Saarna Juha Välimäki, Pirjo Kuula, Ossi Jauhiainen. 70-, 75-, 80-, 85-, ja 90-vuotiaiden syntymäpäivät.

Romanikonsertti su 22.11. klo 18. Ohjelma 10 €.
Mauri Viitalan sävellyskonsertti ti 24.11. klo 19.

ALAVAN SEURAKUNTAKESKUS Keihäskatu 5 B

Kirjallisuuspiiri to 29.10. klo 14. Kerho huone 1. Kirja: *Maeve Binchy: Koko kadun kasvatti*. Yht.hlö Aino Mikkonen 040 7071 499.

Eväitä evankeliumeista -keskustelutarja Alavan seurakuntasalissa sunnuntaisin klo 14–15.30. Su 1.11. *Miten luen Raamatua?* Hannu Koskelainen. 8.11. *Evankeliumi Markuksen mukaan*, Juha Välimäki. 15.11. *Monet ovat ryhtyneet työhön - Ilosa-noma leviää! Matteus ja Luukas evankeliumin kertojina*, Anna Väättäinen ja Anu Kiviranta. 22.11. *Johannes – mustavalkoinen evankeliumi*, Pirjo Kuula.
Kirjallisuuspiiri to 26.11. klo 14, Kerho huone 1. Kirja: *Pia Montonen: Valtakunnan miniä*, Brita Kekkonen. Yht.hlö Aino Mikkonen 040 7071 499.

NEULAMÄEN KIRKKO Vesurikuja 4

040 4848 311
Rauhanyhdistyksen seurat la 31.10. klo 14. Harri Korteniemi, Erkki Korhonen.
Lyhtymessu su 1.11. klo 16. Juhani Harjunpää: *Anteeksiantamisen siunaus*, lähesty terveiset Jouni Haverinen, Koitto-musiikkiryhmä, Pirjo Kuula. Tilaisuudessa on lastenhoito ja tarjoilua.
Valvomisen sunnuntain perhekirkko su 15.11. klo 16. *Kaikella on aikansa*. Saarna Pirjo Kuula, Anu Kiviranta, Leila Savolainen. Neulamäen ja Särkiniemen päiväkerholaisia, Neulamäen iltapäivä- ja varkkarikerholaisia, lapsikuoro ja nuoret muusikot. Toimintapisteitä ja ateria 5 € / 3 € / alle 4-v. ilmaiseksi.
Miestenpiiri ma 16.11. klo 18. Kaikille miehille tarkoitettu keskustelupiiri. Yht. hlöt Toimi Kuivalainen 044 290 2434 tai Toivo Väisänen 045 233 8868.

MUUTA

Henkilökohtaisesti ohjattu retriitti Hirvijärven leirikeskuksessa to–su 24.–27.11. Ohjaajina ignat.retriittiohjaajat Ulla Turunen, Marja-Leena Virolainen ja Sisko Laitinen. Hinta 100 €, eläkeläiset, opiskelijat ja työttömät 80 €. Muiden seurakuntien jäsenet 140 €/100 €. Seurakunnastasi voit kysyä avustusta tarvitessasi. Ilm. 12.11. mennessä osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/hengellisen-elaman-vahvistaminen. Lisätietoja Sisko Laitinen 040 4848 324, sisko.laitinen@evl.fi.

KASTETUT

Emil Kaarlo Mikkola, Eero Juhani Leppänen, Aatos Ukko Kasperi Kouvalainen, Anton Eemeli Viskari, Elsa Alisa Lehtoila, Ella Inga Olivia Inkeroinen, Santtu Elias Eskola, Heidi Janna Elina Ruponen, Tuukka Hermannin Arvola, Saaga Usva Aurelia

Räsänen, Alpo Uuno Ilmari Mikkola, Elvi Leena Amalia Vuorela, Joel Pentti Olavi Heiskanen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Sándor Antal Nagy ja Eeva Tuulia Pip-pola.

KUOLLEET

Raija Maria Leskinen 74 v, Maire Annikki Rissanen 92 v, Pentti Sakari Heiskanen 89 v, Aune Elisa Miettinen 83 v, Päivi Irmeli Kannosto 52 v, Eero Kuusaho 87 v, Risto Ilmari Tiihonen 90 v, Olli Antero Väisänen 18 v, Eila Marjatta Vartiainen 85 v, Aino Irmeli Ruuskanen 54 v.

Kallaveden seurakunnan toimisto
040 4848 327, ma–pe klo 9–15
kallavesi@evl.fi

KALLAVEDEN KIRKKO Rauhalahdentie 21

040 4848 336
Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 10. Liturgia Juha Määttä, saarna Matti Pentikäinen ja kanttorina Mari Vuola-Tanila, Tuulia Tanila, viulu.
Pyhäinpäivän sävelhartaus la 31.10. klo 18. Anni Tanninen ja Anna-Mari Linna.
Messu ja koko kansan kirkkopyhä su 1.11. klo 10. aamupala klo 9. Messu klo 10, liturgia Sirpa Nummenheimo, saarna Veli Mäntynen, kanttorina Richard Nicholls, Nuorten bändi ja lauluryhmä, Tuulia Tanila, viulu.
Rauhanyhdistyksen iltamessu su 1.11. klo 18.
Messu ja Sirpa Nummenheimon virkaan siunaaminen su 8.11. klo 10. Liturgia Matti Pentikäinen, saarna Sirpa Nummenheimo ja kanttorina Mari Vuola-Tanila, sudanilaisten lauluryhmä.
Messu su 15.11. klo 10. Liturgia Veli Mäntynen, saarna Sanna Alanen ja kanttorina Mari Vuola-Tanila ja Vaeltajat-lauluryhmä Karttulan.
4-vuotissynttärät su 15.11. klo 16. Tuula Hoffrén, Juha Määttä ja Mari Vuola-Tanila.
Messu su 22.11. klo 10. Liturgia Sanna Alanen, saarna Sirpa Nummenheimo ja kanttorina Anna-Mari Linna.
Millaista konfliktia turvapaikan hakijat pakenevat? su 22.11. klo 12. Lähi-idän konflikti on kärjistynyt Syyriassa ja Irakissa. Koko Eurooppaan on paennut alueen asukkaita sodan jaloista. Millainen sota on kyseessä? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet konfliktin syntyyn ja kärjistymiseen? Aiheesta esitelmöi puolustusvoimien Pohjois-Savon alue-toimiston päällikkö everstiluutnantti Ensio Palosaari.
Viittomakielinen messu su 22.11. klo 15. Seppo Laukkanen ja Leena Vartiainen.
Perinteiset lähetyksmyyjäiset la 28.11. klo 11–13.

**Vauvakirkko
Petosen
seurakunta-
talossa
su 22.11.
klo 17**

MUUTA

Perheraamattupiiri su 8.11. ja 22.11. klo 16.30–18 Kallaveden kirkon alakerrassa. Raamattupiiristä vastaa Pia Karjalainen p. 050-5251 012.
Miestenpiiri to 12.11. ja 26.11. klo 18.30–20 Jynkänvuoren kerhohuoneella, Isännäntie 22. Tutkimme Galantaiskirjettä. Lisätietoja Veijo Olli 040 827 5304.
Miesten sauna ja takkailta pe 20.11. klo 17.30 Poukaman leirikeskuksessa. *Mikä on elämän tärkein asia*, Pekka Kiiski.

PETOSEN SEURAKUNTATALO Pyörönkaari 21

040 4848 345
Aikuisten takkailta ke 4.11. klo 18–20 takkahuoneessa. Yhteyshenkilö Alvar Savallampi 040 736 3421.
Taiteellinen Mukulamessu su 8.11. klo 17. Matti Pentikäinen, Mari Vuola-Tanila, lapsikuoro, Petosen päivä- ja iltapäiväkerho, Jynkänvuoren ja Rytlyn päiväkerhot. Vieraana Pauno Pohjolainen.
Kutsu yhteyteen -messu su 15.11. klo 17. Anni Tanninen.
Vauvakirkko su 22.11. klo 17. Juha Määttä ja Richard Nicholls.

MUUTA

Donkkis Big Night-toimintailta pe 6.11. klo 18–20 Petosen seurakuntalolla. Vapaa pääsy. Lisätietoja www.donkki.net tai Cecilia Kurkinen 050 381 4459. Järjestäjänä Kansanlähetyt.

VEHMASMÄEN KAPPELI Sotkanniemi 15, Hiltulanlahti

040 4848 351
Pyhäinpäivän hartaus la 31.10. klo 13. Sanna Alanen ja Anna-Mari Linna.
Olotilatorstai to 12.11. klo 11.30–13. Sanna Alanen.

MUUTA

Esikoislestadiolaisten seurat su 8.11. klo 16, pe 13.11. klo 18 ja su 22.11. klo 16 Vehmasmäen kappelissa. Kirkkokahvit. Järj. Esikoislestadiolaiset.

HIRVILAHDEN KAPPELI Länsirannantie 2410

044 275 7936
Pyhäinpäivän hartaus la 31.10. klo 15. Sanna Alanen ja Richard Nicholls.

KARTTULAN KIRKKO Kirkkotie 23

040 4848 545
Keskustelua ja esirukousta sunnuntaisin ennen messua klo 9–9.45 alkaen. Vapaaehtoiset rukouspalvelijat.
Pyhäinpäivän iltakirkko la 31.10. klo 18. Johanna Porkola, Anne Keränen ja Ilkka Rissanen, laulu.

Messu su 1.11. klo 10. Johanna Porkola, Anne Keränen ja Mari Tolonen, laulu.
Messu su 15.11. klo 10. Liturgia Johanna Porkola, saarna Jussi Huttunen ja kanttorina Anne Keränen. Herättäjän kirkkopyhä. Siionin-virsiseurat, perunapuu-ro ja kirkkokahvit seurakuntakodilla.
Messu su 22.11. klo 10. Petteri Hämäläinen ja Richard Nicholls. Mukana isokoulutusleiriläiset.

MUUTA

Ehtoollishartaus sairaalassa to 5.11. klo 13.30.
Miesten saunailta to 12.11. klo 17.30. Kauko Tiihonen, Tallustie 290.
Kids Action Night-toiminnallinen ilta pe 13.11. klo 18–20. Pihkainmäen koulula 1.–6.-luokkalaissille (nuoremmat huoltajan kanssa). Jättinytävät, musiikkia ja paljon erilaisia toimintapisteitä. Yhteistyössä Kuopion kaupungin nuorisopalvelujen kanssa.
Ehtoollishartaus lerikanpihassa ti 17.11. klo 13. Petteri Hämäläinen.
Ehtoollishartaus Marinpihassa ti 17.11. klo 14. Petteri Hämäläinen.
Miesten lenkkiipiiri ti 17.11. klo 18 Hirvijärven leirikeskuksella. *Kehoni ja mieleni*.

KARTTULAN SEURAKUNTAKOTI Kissakuusentie 14

040 4848 547
Kutsu yhteyteen -messu su 8.11. klo 17. Johanna Porkola, Veli Mäntynen ja Anne Keränen. Messun jälkeen esirukouspalvelu ja iltapala.
Vaeltajat-lauluryhmän harjoitukset

**Sielunhoito-
terapia
SYDÄN-
JUURI**
*terapeuttista sielunhoitoa
perheneuvontaa*
Helena Lehtimäki, YTM
Sos.työntekijä, uusperheneuvoja
Sielunhoitoterapeutti (ACC)
P. 045 3156464, Kuopio
hennalehtimaki@gmail.com
www.sydänjuuri.fi

PUIJON KIVI
HAUTAKIVET
KAIVERRUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT
PYÖRÄKATU 15, KUOPIO
Tervetuloa tutustumaan
myyntinäyttelyyn!
Puh. (017) 282 9000
www.puijonkivi.fi

• **HAUTAKIVET**
• **KAIVERRUKSET**
• **KULTAUKSET**
ENTISÖINTITYÖT
• **KIVILYHDYT**

**KIVI
PAJA**

Sari Kämäräinen
Jääskelänkatu 1
70780 Kuopio
puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

**LÄNSIVUOREN
HAUTAUSHUOLTO**

Savonkatu 25, Kuopio
(Sokoksen takana)
www.lansivuoriky.fi
p. 017 261 3665
**Hautakivi näyttely
liikkeessämme**
-tervetuloa tutustumaan!

**HAUTAKIVET
LISÄKAIVERRUKSET**
sekä kaikki kivialan palvelut

KIVILÄHDE
KAAVIN KIVI

KIVILÄHDE
Mechelininkatu 3 B, Helsinki
p. 017 6880140, helsinki@kivilahde.fi
Avoimin ma-pe 10-17
www.kivilahde.fi

**HAUTAKIVET SUORAAN
VALMISTAJALTA**
Myös lisänimen kaiverukset

**VARPAISJÄRVEN
GRANIITTI**
Savonkatu 24, Ollinpuisto, Kuopio
Puh. (017) 263 3408
VARPAISJÄRVI, Graniitintie 7
Puh. (017) 771 811

**Ilmoitusaineistot
osoitteeseen**
ilmoitusmyynti@kotimaa.fi

Laatukivet kohtuuhintaan
www.HautakiviHalvemmalla.fi

OJALA 2425 €
SININEN 148 €
1195 €
510 €
960 €

Sanna Taipale – Puh: 045 109 18 09 – Email: hautakivi@hautakivihalvemmalla.fi

**Suru on
hitaasti vaalenevia varjoja...**

**Hautaustoimisto
J. NURRO OY**

Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

**Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet,
sidontatyöt ja koristelu,
hautakivet ja kaiverukset**

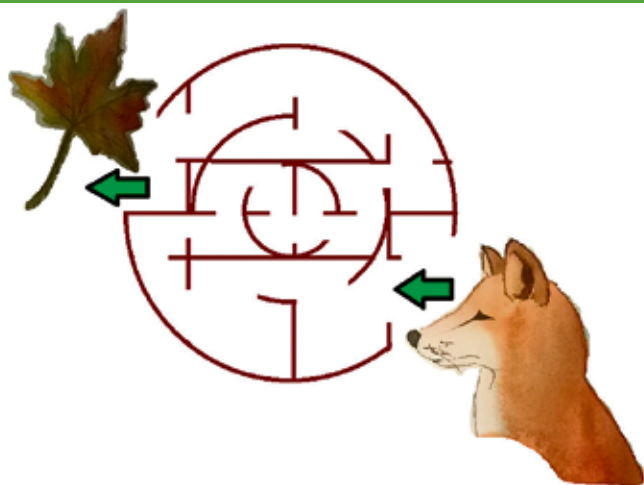
*Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi*

**Pitopalvelu kaikkiin
juhliin ja tilaisuuksiin**

*Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456*

**Hautaustoimisto
PARVIAINEN OY**
Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

PYHÄPUUHA

Syksy on nyt kauneimmillaan ja on aika kerätä syksyn satoa. Auta kettua löytämään värikkään syyslehden luokse labyrintin läpi. Etsi sitten aikuisen kanssa virsikirjasta virsi numero 575 ja lukekaa virren sanat. Mikä säkeistöistä kuvaa parhaiten syksyä?

TEHTÄVÄN LAATI SANNA OLLIKAINEN

SEURAKUNNAT 28.10.–25.11.2015

to 12.11. klo 19. Mari Vuola-Tanila.
Mykykeittoa pe 20.11. klo 11. Vastuuvii-
 kon hyväksi. Omiin astioihin ja ruokailu
 paikan päällä 8 €/l.
Naisten jouluaskartelu to 26.11. klo 18.
 Laulua, askartelua ja nyyttärit. Materiaa-
 limaksu 10–15 €.

MAANINGAN KIRKKO

Maaningantie 33

Pyhäinpäivän iltakirkko la 31.10. klo
 18. Raija Jokela, Talvikki Attila-Pekonen,
 kirkkokuoro ja käsikellot. Sytytetään
 kynttilät vuoden aikana kuolleille.
Messu su 1.11. klo 10. Raija Jokela, Anna-
 Mari Linna ja Kallaveden kirkkokuoro.
Messu su 8.11. klo 10. Raija Jokela ja An-
 na-Mari Linna.
Messu su 15.11. klo 10. Petteri Hämäläi-
 nen ja Talvikki Attila-Pekonen.
Messu su 22.11. klo 10. Juha Määttä ja
 Talvikki Attila-Pekonen.
Teehetki musiikin ja rukouksen äärellä
 su 22.11. klo 18. Raija Jokela ja Lauluryhmä
 Gospeliako?

MUUTA

Ehtoollishartaus Ainolassa ke 28.10.
 klo 13.30.
Ystävänkammari ma 9.11. klo 13 Päivi-
 lässä.
Yhteislauluilta ke 18.11. klo 18 Maanin-
 katalon srk-salissa. Talvikki Attila-Peko-
 nen. Kolehiti pakolaisille.
**Kaikille avoin seurakunnan tilojen siu-
 naus** ti 24.11. klo 10 Maaninkatalolla. Piis-
 pa Jari Jolkkonen. Kirkkokahvit.
Seurakuntapiiri Koistisilla ke 25.11.
 klo 12. Koistisilla, Haatalantie 760. Pette-
 ri Hämäläinen.

LÄHETYS

Lähetytaskartelut maanantaisin klo 18–
 20 Petosen srk-talolla. Syksyn viimeinen
 askarteluilta 16.11.
Perinteiset lähetyksmyyjäiset la 28.11.
 klo 11–13.

DIAKONIA

**Kallaveden seurakunnan diakonia-
 työn päivystykset: Kallaveden kirkon
 diakoniatoimisto** (Rauhalahdentie 21)
 maanantaisin klo 10–11 puh. 040 4848
 332, (Jynkkä, Levänen, Läntinen maaseu-
 tu). **Petosen diakoniatoimisto** (Petosen
 seurakuntatalo, Pyörönkaari 21) puhe-
 linpäivystys ma ja ke klo 10–11 puh. 040
 4848 333 ja ajanvarausvastaanotto klo
 11–12 (Petonen, Pirtti, Pitkälähti, Rauta-
 niemi, Savolanniemi, Eteläinen maaseu-
 tu). Maaningan diakoniatoimisto (**Ma-
 ningan virastotalo**, Satamatie 5) to klo
 9–11 puh. 040 4848 372. **Karttulan dia-
 koniatoimisto** (Karttulan seurakunta-
 koti, Kissakuusentie 14), to klo 9–11 puh.
 040 4848 539. Meidät tavoitat Faceboo-
 kissa: **Kuopion Kallaveden seurakun-
 nan diakoniatyö**, siellä tietoa toimin-
 nastamme.

Arkinen Ateria ke klo 11–12 Kallaveden
 kirkolla, Rauhalahdentie 21. Aterian hin-
 ta; aikuiset 4 €, aikuinen ja lapset 6 € ja
 kaksi aikuista ja lapset 8 €.
Varttuneen väen llosanomapiiri ke klo
 12.15–13.15 Kallaveden kirkon takkahuo-
 neessa, Arkisen aterian jälkeen. Tervetu-
 loa tutkimaan yhdessä Raamattua.
Aamupuuro tiistaisin klo 9–10.30. Työt-
 tömille, pienituloisille ja toisten ihmisten
 seuraa kaipaaville. Petosen seurakunta-
 talon kahviossa. Kanssasi aamupuurolla
 on seurakunnan työntekijä. Vapaaehtoi-
 nen ruokamaksu.
Leväsen kammari ma 2.11. ja 16.11. klo
 13–14.30. Leväsentie 27, uusi puoli 2.krs.
Hyvän hoidon päivä ke 25.11. klo 10.30–
 14.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Ilm. dia-
 koniatoimistoon 040 4848 332 ma klo
 9–10. (Voit ilmoittautua myös jättämällä
 viestin vastaajaan).
**Yhtymän yhteinen lähimmäisten jat-
 kokoulutus** ti 24.11. klo 17–19.30 kes-
 kusseurakuntatalolla, Suokatu 22. Tilai-
 suus järjestetään yhteistyössä Kuopi-
 on SPR:n kanssa. Aluksi ruokailu. Tee-
 ma on *Turvallisuutta senioreiden arkeen*.
 Ilm. 12.11. mennessä Maarit Kirkiselle 040
 4848 369.

MUUTA

Pyhäinpäivän hartaus la 31.10. klo 13
 Flodbergin kappelissa. Sirpa Nummen-
 heimo ja Mari Vuola-Tanila.
Pyhäinpäivän hartaus la 31.10. klo 14
 Pyhän Markuksen kappelissa. Sirpa
 Nummenheimo ja Mari Vuola-Tanila.

PERHETYÖ

Perhekerhot: Vehmasmäen kappeli
 tiistaisin klo 9.30–11. **Kallaveden kirkko**,
 keskiviikkoisin klo 9.30–11. **Jynkänvuoren
 kerhohuone** (Isännäntie 22) keski-
 viikkoisin klo 9.30–11. **Kurkimäki, Kurki-
 pirtti** keskiviikkoisin klo 9.30–11. **Rytkyn
 leirikeskuksessa** parillisen viikon keski-
 viikkona klo 9.30–11. **Petosen seurakun-
 tatalo** torstaisin klo 9.30–11. Karttulan
 alueella: **Karttulan seurakuntakodilla**
 tiistaisin klo 9.30–11. **Syvänniemen pap-
 pilassa** keskiviikkoisin klo 9.30–11. Ma-
 ningan alueella **Maaningalla** tiistaisin
 klo 9.30–12. **Perhekerhot eivät kokoon-
 nu ke 4.11.**
Taidetiistai ti 3.11. ja 10.11. klo 9.30–11.30
 tai 13–15. Tervetuloa koko perhe taitei-
 lemaan Kallaveden kirkon kerhotiloihin
 (Rauhalahdentie 21). Ota mukaan taitei-
 luun sopivat vaatteet ja omat eväät.
Perheiden jouluaskartelut 1.12. klo 18
 Vehmasmäen kappelilla ja Jynkänvuoren
 kerhohuoneella. 2.12. klo 18 Kallaveden
 kirkolla. 3.12. klo 18 Petosen seurakunta-
 talolla ja Karttulan seurakuntakodilla.
 Ota mukaan omat sakset ja kassi.

PIIRIT

Rytkyn lähetyspiiri ti 10.11. klo 18 Rai-

ja ja Esko Väisäsellä, Matomäki 39. Sirpa
 Nummenheimo.
Haminalahden työseura ti 17.11. klo
 18.30 Ella Maapuruolla, Pyörönkaari 15.
 Veli Mäntynen.
Olutilatorstai to 19.11. klo 11.30–13 Nie-
 misjärven kylätalossa. Sanna Alanen. Klo
 11 kotisairaanhoidaja tulee pistämään in-
 fluenssarokotteita. Hänellä on mukana
 rokotteita yli 65-vuotiaille ja riskiryhmiin
 kuuluville, jotka saavat ilmaiset rokot-
 teet (muiden pitää tuoda omat).
Puutossalmen Lähetyspiiri to 19.11. klo 13
 Ritva Heikkisellä, Koljonniemenpolku 13.
Rytkyn lähetyspiiri ti 24.11. klo 18 Erki
 ja Kirsti Oinosella, Poikkimäki 6. San-
 na Alanen.

KASTETUT

Eena Odessa Markkanen, Johnny Kalevi
 Kela, Reetta Kirsikka Sofia Palmio, Otto
 Emil Uusitalo, Amanda Rianna Auvini-
 nen, Juuso Juhana Haverinen, Eemeli Erki
 Petteri Turpeinen, Linnea Odette Au-
 rora Kajanus, Veikka Urho August Pirtti-
 koski, Esa Eelis Juhani Penttilä, Teemu Ta-
 pani Sebastian Lapp, Mila Maria Karjalai-
 nen, Oliver Otto Petteri Oksanen, Jami
 Aapeli Pasanen, Leevi Topias Löhönen,
 Vilma Inkeri Tossavainen, Konsta Juhani
 Tolonen, Helmi Aliisa Toivanen, Aini
 Inkeri Lappalainen, Luca Lenni Kaspe-
 ri Saastamoinen, Atte Sakari Huttunen,
 Joose Jeremias Backlund, Topi Antti Ola-
 vi Oksanen, Lauri Eino Aukusti Huttu-
 nen, Sini Lilja Elina Kauppinen, Silva Alii-
 sa Linnanmäki, Niilo Juhani Konttinen.

KUOLLEET

Aino Meriläinen 82 v, Toini Irene Korho-
 nen 91 v, Jouko Juhani Vartiainen 66 v,
 Marjatta Roininen 69 v, Matti Olavi
 Miettinen 66 v, Pirkko Marjatta Tikano-
 ja 85 v, Anja Aulikki Niiranen 95 v, Helli
 Annikki Koistinen 82 v, Pentti Olavi Hy-
 vönen 85 v.

Männistön seurakunnan toimisto
 040 4848 379, ma–pe klo 9–15
 mannisto@evl.fi

PYHÄN JOHANNEKSEN KIRKKO
Kellolahdentie 8

040 4848 386
**Naisia raamatussa - työikäisten nais-
 ten raamattupiiri** ke 28.10. klo 18.15 tak-
 kahuoneessa.
Ukintuvan teematorstai: Hoitotahto
 29.10. Kahvit klo 12.30. Teema klo 13–14.
Elämää etsimässä -kerho to 29.10. klo
 14.30–16. Anne-Mari Mertanen.
Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 10.

Saarna Aulikki Mäkinen. Sanna Merta-
 nen, Tintti Tinkala.
Pyhäinpäivän muistohetki la 31.10. klo
 16. Tilaisuudessa sytytetään muistokynt-
 tilät viime pyhäinpäivän jälkeen pois-
 nukkuneille seurakuntalaisille.
Sukkasunnuntain messu su 1.11. klo 10.
 Saarna Heikki Hyvärinen. Sanna Merta-
 nen, Heikki Mononen. Pakolaisten hy-
 väksi voi tuoda villasukkia tai tulla kuto-
 maan kirkkoon ja aulakahveille.
**Elävä rakkauden liekki, espanjalais-
 musiikin konsertti** su 1.11. klo 18. De Fal-
 la, Tarrega, Albeniz, F.G. Lorca, Sarasate.
 Tintti Tinkala, laulu. Markku Laakso, ki-
 tara. Heikki Mononen, piano. Salla Tyr-
 väinen, viulu. Vapaa pääsy. Vapaaehtoi-
 nen ohjelmamaksu lähetystyölle.
**Monikulttuurinen naisten piiri – Mul-
 ticultural Meeting for Women** ke 4.11.
 ja 18.11. klo 10–11.45. Salla Tyrväinen 040
 4848 320.
Miesten piiri ke 4.11. klo 18.
Keskustelija Raamatun äärellä to 5.11.
 klo 12–13.30. Heikki Hyvärinen.
**Sibelius-Akatemian elämäankaaritee-
 mainen runokonsertti: Kädestäsi Her-
 ra** pe 6.11. klo 19. Runonlausuntaa ja hen-
 gellistä musiikkia uusin sovituksin ja mo-
 nipuolisoin instrumenttitoteutuksin.
Isänpäivän messu su 8.11. klo 10. Saarna
 Sanna Mertanen. Aulikki Mäkinen, Tintti
 Tinkala. Käsikellohytje Vivo.
Rauhanyhdistyksen seurat su 8.11.
 klo 15. Matti Saukko, Teuvo Mononen.
Siioninivrisseurat su 8.11. klo 18 takka-
 huoneessa.
Hyvän Mielen Päivä ke 11.11. klo 11–13.30.
 Kun hätä on suuri, apu on lähellä. Kuin-
 ka ensihoito toimii? Ensihoidon ylilääkä-
 ri Jouni Kurola. Linja-autokuljetus (Jääs-
 keläisen auto): Päivärannantie, Citymar-
 ketin jälkeinen pysäkki Kettulanlahteen
 päin klo 9.50. Autotalo Kuopion pysäkki
 klo 9.55. Pihlajaharjuntien ja Rahusentien
 risteys klo 10. Kelloniemen Sale klo 10.05.
 Itkonniemi (Malminkatu 13 pysäkki) klo
 10.10. Sotilaspojankadun pysäkki klo 10.15.
 Tellervonkadun pysäkki klo 10.20. Lönn-
 rotinkadun pysäkki (Lönnrotinkatu 11
 kohdalla) klo 10.25. Pohjolankadun pysä-
 ki (Pohjolankatu 28 kohdalla) klo 10.30.
 Killisenkadulle ja Pohjolankatua Lönnro-
 tinkadulle, Saariaitan pysäkki klo 10.40.
 Pyhän Johanneksen kirkko. Paluu samaa
 reittiä klo 13.30. Päivän hinta 5 €.
**Maailma kylässä – kertomuksia ja ko-
 kemuksia maahanmuutosta ja pako-
 laisuudesta** to 12.11. klo 18.30. Hiippa-
 kuntasihteeri Jukka Helle, Beatrice Kraft
 sekä joukko uusia ja pitkään Suomes-
 sa asuneita maahanmuuttajia. Piispa Jari
 Jolkkonen.
**Messu ja ikääntyneiden syntymäpäi-
 vät** su 15.11. klo 10. Saarna Aulikki Mäki-
 nen. Heikki Hyvärinen, Heikki Mononen.
4 vuotissynttärät su 15.11. klo 16. Salla
 Tyrväinen, Tiina Tiainen.

Ukintuvan teematorstai 19.11. Kahvit
 klo 12.30. Yhteislauluja klo 13–14.
Tansania-ilta to 19.11. klo 18. Tansanian
 seurakuntien tilanne erityisesti lapsi- ja
 maasaityön osalta, professori Matti Jan-
 tunen. Kahvi- ja teetarjoilu lähetystyölle.
Piispantarkastuksen päätösmessu su
 22.11. klo 10. Saarna Aulikki Mäkinen. Sal-
 la Tyrväinen, Heikki Mononen, Tint-
 ti Tinkala.

MUUTA

Messu su 15.11. klo 13 Mäntylän palvelu-
 talossa, Untamonkatu 5. Heikki Hyväri-
 nen, Aulikki Mäkinen, Heikki Mononen.
**Turvallisuutta senioreiden arkeen
 -koulutus seurakunnan lähimmäisille**
 ti 24.11. klo 17–19.30 keskusseurakuntata-
 lolla, Suokatu 22. Ilm. 17.11. mennessä Kir-
 si Launoselle 040 4848 255.
Hyvän Mielen Päivän jouluretki ke 16.12.
 Hirvijärvelle. Lähtö klo 9 Päivärannantie
 Citymarketin jälkeinen pysäkki Kettulan-
 lahteen päin. Auto Kuopion pysäkki klo
 9.05. Pihlajaharjuntien ja Rahusentien ris-
 teys klo 9.10. Kelloniemen Sale klo 9.15. It-
 konniemi (Malminkatu 13 pysäkki) klo
 9.20. Sotilaspojankadun pysäkki klo 9.25.
 Tellervonkadun pysäkki 9.30. Lönnrotin-
 kadun pysäkki (Lönnrotinkatu 11 kohdal-
 la) klo 9.35. Pohjolankadun pysäkki (Poh-
 jolankatu 28 kohdalla klo 9.40. Killisenka-
 dulle ja Pohjolankatua Lönnrotinkadulle,
 Saariaitan pysäkki klo 9.50. Kellolahden-
 tien pysäkki Pyhän Johanneksen kirkon
 puolella kaupunkiin päin. Paluu samaa
 reittiä klo 15 mennessä. Retken hinta 25 €
 kerätään perillä. Tiedustelut vapaista pai-
 koista Ulla Haloselta 040 4848 405.

KASTETUT

Aati Samuel Mäki-Patola, Nooa Viljo Ei-
 nari Malkavaara, Aarne Pietari Kankku-
 nen, Nooa Viljami Herman Ollila, Viivi Bea
 Linnea Tiihonen, Isla Enni Alina Kyllönen,
 Onni Andreas Pentti, Onni Matias Ruotsa-
 lainen, Eetu Veli Wilhelm Metsävainio.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Veikko Johannes Savolainen ja Päivi Bir-
 gitta Riikonen.

KUOLLEET

Kirsti Helena Leskinen 58 v, Pirjo Anne-
 li Tuovinen 68 v, Sirkka Tellervo Rissanen
 89 v, Markku Tapio Reinikainen 58 v, Erki
 Pakkanen 89 v, Leena Marketta Kilpiö
 69 v, Eila Orvokki Pärni 87 v, Paula Anneli
 Nupponen 73 v, Lyyli Mirjam Hartikainen
 89 v, Maire Sisko Annikki Kinnunen 84 v.

Puijon seurakunnan toimisto
 040 4848 410, ma–pe klo 9–15
 puijo@evl.fi

PUIJON KIRKKO

Taivaanpankontie 3

040 4848 419
Messu la 31.10. klo 10. Saarna Pekka Nie-
 minen, Mari Voutilainen, Anna Antikai-
 nen. Puijon kamarikuoron kvartetti.
Pyhäinpäivän iltajumalanpalvelus la
 31.10. klo 18. Saarna Kari Kuula, Pekka
 Nieminen, Päivi Perttilä. Puijon kirkko-
 kuoro. Sytytämme kynttilän viime py-
 häinpäivän jälkeen kuolleiden seurakun-
 talaisten muistolle.
Messu su 1.11. klo 10. Saarna Reijo Junttila
 Uusheräyksestä, Mari Voutilainen, Pekka
 Nieminen, Maija Antikainen, Päivi Pertti-
 lä. Viktor Pellia, piano, Sakari Tervo, viu-
 lu. Lapsille pyhäkoulu. Kirkkokahvit.
Kutsu yhteyteen -messu su 1.11. klo 17.
 Olli Seppänen, Kari Kuula.
Messu su 8.11. klo 10. Saarna Pekka Nie-
 minen, Teemu Voutilainen, Jaana Mar-
 janen, Anna Antikainen. Lauluryhmä
 Verso. Lapsille pyhäkoulu. Kirkkokah-
 vit. OMF international – lähetysjärjestön
 koordinaattori Guido Braschi ja Taiwa-
 nin lähetystyöntekijä Markus Laurinkari.
**Piispantarkastuksen avaus ja rukous-
 hetki** ma 9.11. klo 11. Mari Voutilainen,
 Niklas Grönholm, Anna Antikainen.
Piispan puolituntinen ma 9.11. klo 19.
 Kysymyksiä piispalle voi lähettää ennak-
 koon puijo@evl.fi tai toimittaa kirkolle.
Rukoushetki ma 9.11. klo 19.30. Teemu
 Voutilainen, Päivi Perttilä, Maija Antikai-
 nen. Jousikvartetti.
Piispanmessu su 15.11. klo 10. Piispa Jari
 Jolkkonen saarnaa ja toimittaa avustaji-
 neen messun. Musiikki Joona Sarasteen
 Missa Piccolasta, Puijon kamarikuoro,
 johtaa Anna Antikainen. Lapsille pyhä-

*Kapinallisjoukot kulkivat kylästä kylään, eikä
 koskaan voinut tietää minä yönä he tulevat.
 Joukot tappoivat ihmisiä ja polttivat taloja.*

*Kongolainen Josefina oli vasta sylivauva, kun
 hän joutui pakenemaan perheensä kanssa
 kapinallisjoukkoja. Pakomatka oli vaarallinen
 ja sen taittaminen jalan kesti kauan. Lopulta
 perhe saapui rajan yli Ugandaan pakolais-
 leirille turvaan.*

*He tiesivät, että mahdollisuutta palata kotiin
 ei ollut, ja nyt elämä jatkuisi pakolaisleirillä.
 Lohtua tilanteeseen toi se, että Kirkon
 Ulkomaanavun tuella lapsille järjestettiin
 mahdollisuus käydä koulua leirillä.*

**Auta kodeistaan paenneita perheitä. Lahjoita 20 euroa
 ja lähetä viesti LAHJOITUS numeroon 16499.**

Keräystili: FI33 1572 3000 5005 04, viesti: Josefina

Keräyslupa POL-2014-11407, voimassa 1.1.2015–31.12.2019, koko Suomi.
 Keräysvarat käytetään Ulkomaanavun avustustyöhön v.2015–2016.

koulu. Keittolounas ja kahvit. Piispan-
tarkastuslounas ja päätösjuhla.
Rauhanyhdistyksen seurat la 21.11.
klo 18.
Perhemessu ja vauvakirkko su 22.11.
klo 10. Saarna Mari Voutilainen, Kari
Kuula, Miia Gabel, Päivi Perttilä. Lasten
Virikirjan lauluja.
Gospel-messu su 22.11. klo 18. Saar-
na Kari Kuula, Mari Voutilainen, Jarkko
Maukonen, Luomus-kuoro ja bändi.

PUIJON SEURAKUNTAKESKUS

Taivaanpankontie 3
Messun avoin suunnittelu ke 4.11. klo
16.30. ja sen jälkeen joka viikko. Valmis-
taudumme messuun, joka pidetään puo-
lentoista viikon kuluttua.
Kuusen koristelu ja hartaus ke 25.11. klo
9. kirkon pihalla. Mari Voutilainen, Tuu-
la Pitkänen, Marjaana Liacopoulou, Päi-
vi Perttilä.

POUKAMA
Poukamantie 105

Poukaman takkailta ke 4.11. klo 19. Sa-
naa, laulua ja keskustelua. Iltapala, sau-
nat. Heli Nuutinen 040 748 9530.
Isänpäivän tapahtuma su
8.11. klo 14. Teemu Vou-
tilainen, Niklas Grön-
holm, Anna Antikai-
nen. Rastirata ulko-
na, pienoismallin
rakentamista, yllä-
tys isälle, makka-
ranpaistoa nuotio-
katoksella, kirkko-
hetki sisätiloissa.

RANTA-TOIVALA

**Ranta-Toivalan seura-
kuntapiiri** ti 10.11. klo 18.30 Pent-
ti ja Seija Rissasella, Hirvolanniementie
177. Teemu Voutilainen.

MUUTA

Viikkomessu pe 30.10. klo 13.30. Pui-
jonlaakson toimintakeskuksen juhlasali.
Teemu Voutilainen, Päivi Perttilä.

KASTETUT

Amanda Veera Emilia Leinonen, Ikka
Ossi Aleks Holma, Aviva Seelia Saari,
Pihla Hilja Kristiina Tervämäki, Siiri So-
fia Olkkola, Ilona Ellen Maria Törrönen,
Eemi Akseli Kantelinen, Viljami Veikko
Huurre, Aarne Vehka Juhani Kääriäinen,
Viola Enni Aurora Turunen, Alisa Aurora
Mertanen, Helvi Eliida Vesterinen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Tatu-Pekka Ilari Vartiainen ja Sini Johan-
na Pasi.

KUOLLEET

Meeri Dagmar Väistö 89 v, Aili Aune Var-
tainen 94 v, Jaakko Olavi Kolehmainen
82 v, Hannu Juhani Ranta 80 v, Eeva Mai-
ja Apell 77 v, Laila Annikki Pekkarinen
76 v, Sirkka Kyllikki Huuskonen 83 v, Esko
Juhani Mäenpää 54 v.

RIISTAVEDEN KIRKKO
Joensuuntie 2505

Pyhäinpäivän iltamessu la 31.10. klo 18.
M. Mäkinen, Tuura, Mitsman, kirkko-
kuoro. Luemme vuoden aikana pois-
nukkuneiden vainajien nimet ja sytytämme
kynttilät.
Sanajumalanpalvelus su 1.11. klo 10.
M. Mäkinen, Tuura.
Messu su 15.11. klo 10. M. Mäkinen, Tuura.
Messu su 22.11. klo 10. U. Mäkinen, Tuura.

RIISTAVEDEN SEURAKUNTATALO
Keskustie 2

Raamattupiiri ma 2.11. klo 13–14.30.
Naisten ilta ke 4.11. klo 18. Rentoutum-
ista, rupattelua ja lyhtyaskartelu, tuo lasi-
purkki mukanasi. Iltaapalaa. Ilm. sähköi-
sesti 28.10 mennessä, www.kuopionseu-
rakunnat.fi/jarvi-kuopio, lisätiedot Mar-
jaana-pappi 040 4888 612.
Isä-lapsi-ilta pe 6.11. klo 18. Infoa ja ilm.
Tuomo Kantele 040 4888 621.
Isänpäivän kirkko ja lounas su 8.11. klo
10. M. Mäkinen, Tuura. Yhteistyössä Riis-
taveden erämiehet ry:n kanssa. Tarjol-
la paikkakunnan leipää. Ilm. 4.11. men-
nessä www.kuopionseurakunnat.fi/jar-
vi-kuopio.
**Elämän palasia runo- ja musiikkima-
tinea** su 15.11. klo 15. Teemoina ihmisen
elinkaari, kohtaaminen, luonto, hiljaisuus

ja elämä. Ohjaus Seija Pitkänen, musiikki
Riikka Tuura ja työryhmä.
Miesten ruokapiiri ke 18.11. klo 17.
10-vuotiaiden synttär pe 20.11. klo 18.
Synttäreillä mukana mm. Justus Pelle. Il-
moittautumiset sähköisesti 11.11. men-
nessä www.kuopionseurakunnat.fi/jar-
vi-kuopio.
Raamattupiiri ma 23.11. klo 13–14.30.
Siioninvirsiseurat ma 23.11. klo 18. Han-
nu Komulainen.
Varttuneen väen virkistyspäivä ti 24.11.
klo 12–14. Sis. ruokailun 5 € hlö.

**YLÖSNOUSEMUKSEN KIRKKO,
JUANKOSKI**
Mäntytie 5

Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 10. Ra-
diointi. R. Leino, K. Leino, Parviainen,
Saarela, Asikainen. Messun jälkeen lue-
taan edellisen pyhäinpäivän jälkeen
Ylösnousemuksen kirkossa siunattujen
seurakuntalaisten nimet ja sytytetään
heidän muistolleen kynttilät.
Messu su 1.11. klo 10. K. Leino, Saarela.
Avoin mukulamaanantai ma 2.11. klo
9.30.
Sanajumalanpalvelus su 8.11. klo 10. Ha-
ring, Parviainen. Isänpäivän kahvit.
Messu su 15.11. klo 10. Haring, Saa-
rela.
**Messu, Karjalainen kirkko-
pyhä** su 22.11. klo 10. K Leino,
Saarela, kirkkokahvit.

**JUANKOSKEN
SEURAKUNTATALO**
Mäntytie 5

Aamukahviryhmä to 29.10.
klo 10.
**Liikunta- ja näkörajoitteisten
ryhmä** pe 30.10. klo 12. Lisät. Leila
Asikainen 040 4888 620.

**Donkkis Big Nigth -varhaisnuorten
toimintailta** pe 30.10. klo 18.
Nuorten aikuisten ilta la 31.10. klo 18.
Luvassa hohtofrisbeegolfia, yhdessäoloa,
kahvittelua sekä illan päätteeksi harta-
us. Lisätietoja: Reetta Kankkunen 040
4888 675.
**Juankosken ja Säyneisen yhteinen syn-
tymäpäivän musiikkihetki** su 1.11. klo
15. Korkalainen, Saarela ja Asikainen.
Kakkukahvit.
Lähetytaskartelu to 5.11. klo 10.
Seurakuntakerhon piristyspäivä ke
11.11. klo 11. Vieraan apteekkari H. Taatto-
la. Ruokailu.
Aamukahviryhmä to 12.11. klo 10.
Lähetytaskartelu to 19.11. klo 10.
Liikunta- ja näkörajoitteisten ryhmä
pe 20.11. klo 12. Lisät. Leila Asikainen 040
4888 620.
Aamukahviryhmä to 26.11. klo 10.

**JUANKOSKEN SEURAKUNNAN
VIRASTORAKENNUS**
Mäntytie 5

Naisten saunailta ke 28.10. klo 18. Ilta-
pala.

MUUTA

**Kynttiläkulkue menneitten sukupolvi-
en muistoksi** la 31.10. klo 19. Tehtaankir-
kon edestä sankarihautojen kautta Ruu-
kin ensimmäiselle hautausmaalle

KAAVIN KIRKKO
Kaavintie 24

Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 15.
Huhtala, Lukkari-Syrjäniemi, Julkunen ja
vapaaehtoiset. Poisnukkuneiden muis-
taminen.
Ekumeeninen juhla jumalanpalvelus su
1.11. HUOM! klo 10 Huhtala, arkkimand-
riitta Herman, saarna Leena Miettinen,
Lukkari-Syrjäniemi, kansalaisopiston
kuoro, ortodoksisen seurakunnan kuoro.
**Maakunnallinen sotaorpo yhdistyksen
kirkkopyhä** su 8.11. klo 13. Huhtala, Luk-
kari-Syrjäniemi, Kansanmusiikkisoi-
nty. Kahvit seurakuntakodissa.
Messulaulujen ilta pe 13.11.
klo 18. Jarkko Maukonen
ja Luomus-yhtye.
Messu su 15.11. klo 13.
Huhtala, Lukkari-Syrjä-
niemi, seniorisynttär.
Messu su 22.11. klo 13.
Hagman-Puustinen,
Parviainen.

**KAAVIN
SEURAKUNTATALO**
Kirkkorannantie 1

Viisikielisen lauluhetket klo 14.15–15 ke
28.10., ke 11.11. ja ke 25.11.
Elsan kerho to 5.11. klo 11.
Mielenterveyspiiri ti 10.11. klo 13.
Teemailta Miten luen Raamattua? ke

11.11. klo 18. Olavi Nykänen, Lukkari-Syr-
jäniemi.
Seniorisynttär 60, 70, 80, 90 ja yli 90
vuotta kesä-joulukuussa täyttävälle su
15.11. klo 14.30. Ilm. Pirjolle ma 9.11. men-
nessä 040 4888 627.

MUUTA

Vanhemman väen lauluhetket ke 28.10.
klo 13 Palvelukeskuksessa.
Maarianvaaran Elsan kerho to 29.10.
klo 14 Vilho Savolaisella, Outokummun-
tie 1337 a (HUOM! Paikka muuttunut).
Elsan kerho to 12.11. klo 14 Luikonlah-
den koulussa.

MUURUVEDEN KIRKKO
Kirkkotie 2

Ilta kirkko la 31.10. klo 19. Korkalainen,
Saarela. Luetaan kaikkien viime pyhäin-
päivän jälkeen Muuruvedellä siunattu-
jen ja haudattujen nimet ja sytytetään
kynttilät.
Messu su 1.11. klo 13. K. Leino, Saarela.
Sanajumalanpalvelus su 8.11. klo 13. Ha-
ring, Parviainen.
Messu su 15.11. klo 13. Haring, Saarela.
Piispan kyselytunti ja iltarukous ti
17.11. klo 18.30.
Katri Helenan konsertti la 21.11. klo 18.
Sanajumalanpalvelus su 22.11. klo 13.
Keihänen, Saarela.
Naiskuoro Ruukittarien konsertti ti
24.11. klo 18.

**MUURUVEDEN
SEURAKUNTATALO**
Kirkkotie 1

Seurakuntakerho to 5.11. klo 13.
Naisten ilta ma 9.11. klo 18.30.
Seurakuntakerho to 19.11. klo 13.

NILSIÄN KIRKKO
Kirkonmäentie 1

Pyhäinpäivän vesper la 31.10. klo 19.
Pursiainen, Kärppä-Leskinen. Kirkko-
kuoro. Vesperissä luetaan vuoden aika-
na kuolleiden nimet ja sytytetään muis-
tokynttilät.
Messu, Herättäjän pyhä su 1.11. klo 10.
saarna Osmo Korkalainen, Pursiainen,
Kärppä-Leskinen. Gospelkuoro.
Messu su 8.11. klo 10. Korkalainen, Arja
Ahonen.
Sanajumalanpalvelus su 15.11. klo 10.
Pursiainen, Kärppä-Leskinen. Kuopion
Nuorisokuoro. Pystykahvit.
Tuomasmessu su 15.11. klo 18. Pursiainen,
Kärppä-Leskinen. Gospelkuoro ja bändi.
Messu, Vanhusten kirkkopyhä su 22.11.
klo 10. Keihänen, Kärppä-Leskinen.
Harmoniakuoron konsertti su 22.11.
klo 18.

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI
Nilsiantie 59

Hellin Summasen syntymäpäiväseurat
la 31.10. klo 12.
Sanan ja yhteyden ilta ti 10.11. klo 18.30.
Kansanlähetyt.
Ikäihmisten juhla to 12.11. klo 11 srk-ko-
dissa. Alkaa klo 11 puurolla, jonka jälkeen
juhla. Mukana Ikäihmisten lauluryhmä.
Viisikielisen lauluilta pe 13.11. klo 18.
Siioninvirsiseurat ke 18.11. klo 18.

MUUTA

Karhien kerho ke 4.11. klo 13. Karhi-
tie 3.
Murtolahden kyläseurat to 5.11. klo 18
Anna ja Hannu Parviaisella, Hanhira-
nta 329.
Lastulahden kyläseurat pe 6.11. klo 19
Eeva-Liisa ja Kalle Korhosella, Lastulah-
dentie 164.
Siionin virsien veisuut ti 10.11. klo 14
Murtolahden Hiekkaniemessä, Hieka-
niementie 539. Lähtö yhteiskyydein klo
13 seurakuntakodilta.
Raatin kyläseurat to 12.11. klo 19 Katri ja
Viljo Lappalaisella, Itikkasalmentie 10.
Reittio-Lehtomäen kyläseurat
pe 20.11. klo 19 Romeikossa,
Romeikonraitti 84.
**Miesten saunailta Tah-
ko Spassa** ke 25.11. klo
18. Lähtö yhteiskyydein
seurakuntakodilta klo
17.30, lisät. Simo Korka-
lainen.

SÄYNEISEN KIRKKO
Kirkkoharjuntie 2
Pyhäinpäivän messu la 31.10.
klo 13. Korkalainen, Parviainen,
Kirkkokuoro. Luemme vuoden aikana
poisnukkuneiden vainajien nimet ja sy-
tytämme kynttilät. Messun jälkeen my-
kyrokka seurakuntasalissa.
Sanajumalanpalvelus su 1.11. klo 13. Pur-
siainen, Kärppä-Leskinen.

JOONAS VAAHÄSYRINKI

Antakaa toisillenne anteeksi

23. sunnuntai helluntaista
Matt. 6: 14–15

Jeesus sanoo: Jos te annatte toisille ihmisille anteeksi heidän rikko-
muksensa, antaa myös taivaallinen Isänne teille anteeksi. Mutta jos
te ette anna anteeksi toisille, ei Isännekään anna anteeksi teidän rik-
komuksianne.”

SANALLISTA

Huonoja neuvoja

Hyvät naiset.

Älkää pukeutuko kauniisiin vaatteisiin. Korut pois.
Ei meikkiä minkäänlaista.
Ulkoinen kaunistautuminen on vaarallista. Meikattu
nainen vetää puoleensa nuorten miesten katseet. Ja kohta
heikkotahtoiset miehet lankeavat syntiin teoin ja ajatuksin.
Näin nainen aiheuttaa miehen lankeemuksen. Siksi
pois kaikki ulkoinen kauneus. Sisäinen riittää.
Naisten voi tosin olla vaikea ymmärtää tätä, sillä he
ovat melko tyhmiä. Siksi ulkoinen kauneus kiinnostaakin
heitä niin paljon.
Näin ajatellaan monessa kulttuurissa.
Nyt siteeraan kuitenkin meidän omaa traditiota. Nuo
ajatukset ovat peräisin kaunopuheisuudesta kuuluisan
Johannes Krysoptomoksen saarnoista 300-luvun lopulta.
Sanon suoraan. Kirkkoisä opettaa väärin, tyhmästi ja
sydämettömästi.

On muka naisten vika, jos miehet lankeavat. Naiset
ovat muka tyhmiä ja pinnallisia. Ulkoisessa kaunistautu-
misessa on muka jotakin pahaa.
Näin kuitenkin on ajateltu kirkon piirissä pitkään. Vas-
ta 1900-luvun puolella ahdasmielinen naiskuva väistyi ja
kauneuteen alettiin suhtautua tervehentisemmin.
Nyt ymmärretään, että kristitty nainen saa meikata va-
paasti. Tukan voi värjätä ja kynnet lakata.
Vaatteet saavat olla kauniita ja kirkkoasussa voi olla
väriä. Eivät jumalanpalvelukset mitään hautajaisia ole.
Jotkut ihmiset ovat erityisen kiinnostuneita kauneu-
desta, eikä siinä ole mitään pahaa. Niinkin nautitaan luo-
misen lahjoista.

KARI KUULA
Puijon seurakunnan kappalainen

Tietokoneapu
Kotitalous-
vähennys 45%
www.orden.fi
040 5844 045

Jalkahoidot
kotikäynteinä
Kuopio/Koillis-Savo.
Lahjakortit
Mirja Pyykkö
p. 040 735 7203

Tmi Tarjan
Siivouspalveluja
p. 040 688 2986

KAIKKEA KIVAA KOTIIN
KEITTIÖTUNING

WWW.KEITTIOTUNING.FI

• Matot
• vuodevaatteet • ym.

ITSEPALVELUPESULA
Pyykkisatama
Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128

HAMMASLABORATORIO
DENTIINI
erikoishammasteknikko
Niina Toivanen
Kauppakatu 48, Kuopio
ajanvaraus 0440 228 984

Heikkisen Kukkatarha

Jokipellontie 96, Vehmasmäki • p. 017 3623 215
MA-PE 9-17, LA 9-16, SU suljettu • www.kukkatarha.fi • myynti@kukkatarha.fi

Kodin Kukkpalvelu

Kuninkaankatu 26, keskusta • p. 2612 438
ARK. 9-17, LA 9-14 • www.kodinkukkapalvelu.fi

Kukkakauppa Cosmos

Kauppakatu 9 • p. 050 542 2800 • MA-PE 9-19, LA-SU 9-15

Kukka-Hanski

Kauppahalli • p. 2626 221 • MA-PE 8-17, LA 8-15

Linjurin Kukka

Puijonkatu 45 • p. 046 921 4720
• JOKA PÄIVÄ 8-18 • info@linjurinkukka.fi

Nyt niitä vihdoinkin
saa Kuopiosta

**Vehkapuu-
keittiöt
myymälä
avattu**

Keittiöasiantuntijamme:

Petteri 044 238 7242
Pekka 0400 764 333

Keihäskatu 20,
70620 Kuopio
(Alavan kirkkoa
vastapäätä)

365+PIPLIA

www.piplia.fi

**365 PÄIVÄÄ RAAMATUN
KERTOMUKSIA**

Jännittävissä lastenraamatussa huikea kertomus jokaiselle päivälle. Muhkea kirja 6-12-vuotiaille. **29 €**

UUTUUKSIA

RAAMATTUJA SUOMEN KANSALLE

Mittava teos Pipliaseuran ja raamattukustannuksen historiasta. Laatinut Teemu Kakkuri. **39 €**

Hopeinen enkeliriipus suojelijaksi ystäväillesi. Design Assi Arnimaa-Leinonen yksinoikeudella Pipliaseuralle. **39 €**

**IKUINEN YSTÄVÄ-
RIIPUS**

PIPLIA.voimasanoja

SEURAKUNNAT 28.10.–25.11.2015

Messu su 8.11. klo 13. Korkalainen, Raija Kilpeläinen-Somero.
Herättäjän päivän messu su 15.11. klo 13. Saarna Osmo Korkalainen. Korkalainen, Kärppä-Leskinen. Messun jälkeen siionivirsiseurat seurakuntatalissa.
Messu su 22.11. klo 13. Pursiainen, Kärppä-Leskinen.

SÄYNEISEN SEURAKUNTAKOTI Kirkkoharjuntie 2 A

Lähetyskahvila to 29.10. klo 12.
Mykyrokka la 31.10. klo 12. Ruokaa myydään myös omiin astioihin.
Seurakuntakerho to 5.11. klo 12.
Vapaaehtoisten ateria ke 11.11. klo 17.30. Ilm. ke 4.11. mennessä Korkalainen 040 4888 671.
Lähetyskahvila to 12.11. klo 12.
Keskustelupiiri ti 17.11. klo 13.
Seurakuntakerho to 19.11. klo 12.
Lähetyskahvila to 26.11. klo 12.

MUUTA

Ikäihmisten syntymäpäivät ja musiikkihetki su 1.11. klo 15 Juankoskella. Kyytiä tarvitsevat voivat ottaa yhteyttä Leila Asikaiseen 040 4888 620.

TUUSNIEMEN KIRKKO

Keskitie 21

Pyhäinpäivän iltakirkko ja poisne-kuneiden muistaminen la 31.10. klo 18. Hagman-Puustinen, Lukkari-Syrjäniemi. Kirkkokuoro.

TUUSNIEMEN SEURAKUNTAKOTI Koivukuja 2

Majataloilta ke 28.10. klo 18. Teemalla: *Raamattu, Mikä on Raamattu? Miten luen Raamattua? Voiko raamatusta löytää toivon?* Paula Hagman-Puustinen, Aliisa Lukkari-Syrjäniemi.
Messu su 1.11. klo 10. Hagman-Puustinen, Parviainen.
Messulaulujen ilta pe 6.11. klo 18. Jarkko Maukonen ja Luomus-yhtye.
Isänpäivän messu su 8.11. klo 10. Huhtala, Lukkari-Syrjäniemi.
Palvelupäivä ke 11.11. klo 10.
Majataloilta ke 11.11. klo 18. Teemalla: *Pyhäkoulu*. Vastuuryhmä esittää pyhäkoulu-aiheisen näytelmän. Muistoja pyhäkoulusta. Paula Hagman-Puustinen ja lauluryhmä Liekki.
Yhteiset syntymäpäiväjuhlat pe 13.11. klo 13 kaikille tänä vuonna 70, 80, 90, ja yli 90 vuotta täyttäneille. Ilm. 9.11. mennessä siht. 040 4888 602.
Valvomisen sunnuntain messu su 15.11. klo 10. Hagman-Puustinen, Lukkari-Syrjäniemi, Tuustytöt, Liperin naistenpiiriin vierailu, naistentapahtuma *Naisen elämän värit* ja kirkkokahvit.
Kynttilärukouksia su 15.11. klo 16. ja sen jälkeen kynttiläkulkue ja kynttilöiden vienti kirkon portaille itsemurhan tehneiden muistolle.
Kuukausiseur to 19.11. klo 11.
Messu su 22.11. klo 10. Hagman-Puustinen, Parviainen.
Ekumeeninen jouluun valmistautumistapahtuma to 26.11. klo 13. Mukana myös isä Hermannin ort. seurakunnasta.

MUUTA

Lähetyspiirin vierailu ja seur pe 30.10. klo 13 Palvelukeskuksella.
Kotiseur to 5.11. klo (huomaa muutunut päivä). Märit ja Hannu Kuposella Lauka-ahossa. Mukana Kansanlähetys.
Palvelupäivä Hirvolassa to 12.11. klo 10. Ilmoittautuminen ed. tiistaina Aulille 040 4888 631.
Lähetyspiiri pe 13.11. klo 12 Aino Hyväri-sellä, Anaskintie 17.

VEHMERSALMEN KIRKKO

Lempeläntie 17

Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 13. U. Mäkinen, Tuura, kirkkokuoro. Sytytämme muistokynttilät viime pyhäinpäivän jälkeen Vehmersalmen hautausmaalle haudatuille.
Isänpäivän sanajumalanpalvelus su 8.11. klo 13. M. Mäkinen, Tuura, pullakahvit.
Messu su 15.11. klo 13. U. Mäkinen, Tuura. Lions Clubin kirkkopyhä.
Piispantarkastuksen aamuhartaus koko seurakunnalle ti 17.11. klo 10.30.
Messu su 22.11. klo 13. U. Mäkinen, Tuura.

VEHMERSALMEN SEURAKUNTAKOTI Lempeläntie 15

Puurokammari to 29.10. klo 10–12 Kammarissa.
Kauneimmat virret jumalanpalveluksessa su 1.11. klo 13. U. Mäkinen, Tuura.

Puikko-Piiat ja Vasara-Vesat to 5.11. klo 15 kammarissa. Uusi alkua!
Varttuneen väen virkistyspäivä to 12.11. klo 10–12 salissa. Ruokamaksu 5 €.
Kokki-ukot kokkaavat piispantarkastuksen porukalle ti 17.11. aamulla klo 8.

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNNAN YHTEISET

Piispantarkastus pidetään Järvi-Kuopion seurakunnassa 16.–17.11. sekä su 17.12.2016. Kaikille avoimia tilaisuuksia ovat: **Ma 16.11.** klo 11 rukoushetki sekä klo 19 viikkomessu Juankosken Ylösnousemuksen kirkossa. **Ti 17.11.** klo 10.30 rukoushetki Vehmersalmen kirkossa ja klo 18.30 piispan kyselytunti ja iltarukous Muuruveden kirkossa. **Su 17.12.2016** klo 10 Piispanmessu Nilsin kirkossa ja kirkkokahvit.

KASTETUT

Leevi Emil Akseli Selkimäki, Nilsä, Antton Otto Hannes Aho, Riistavesi, Miikka Heikki Johannes Lyytikäinen, Nilsä, Eemi Viljami Holopainen, Riistavesi, Aku Johannes Minh Partanen, Luikonlahti, Leevi Lukas Olavi Miettinen, Kaavi, Joo-se Toivo Pietari Keinänen, Nilsä, Mikko Antti Juhani Föhr, Nilsä, Oona Isla Maria Parviainen, Vartiainen, Riistavesi.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Esko Tapani Ruotsalainen ja Kirska Kaarina Ylönen, Nilsä.

KUOLLEET

Antti Aulis Pihlainen 85 v, Nilsä, Toini Ester Pasanen 91 v, Juankoski, Helmi Elina Kuutamo 93 v, Muuruvesi, Tauno Olavi Korhonen 83 v, Nilsä, Helvi Emilia Ronkainen 92 v, Juankoski, Reino Kalevi Partanen 71 v, Kaavi, Vappu Kaisa Vartiainen 81 v, Nilsä, Eelis Johannes Miettinen 69 v, Juankoski, Raimo Antero Partanen 75 v, Nilsä, Terttu Ulpu Anneli Föhr 66 v, Nilsä, Julia Heiskanen 88 v, Nilsä, Sylvi Ester Rissanen 75 v, Kaavi, Ulla Maija Korhonen-Penttinen 77 v, Sänneinen, Pentti Veikko Juhani Föhr 73 v, Nilsä, Aino Ester Taskinen 87 v, Nilsä, Tarja Irmeli Koponen 53 v, Sänneinen, Vieno Anneli Tuikainen 72 v, Juankoski, Reijo Henrik Antikainen 77 v, Riistavesi, Hilikka Anne-Li Laitinen 80 v, Tuusniemi, Sirkka-Liisa Tuovinen 68 v, Tuusniemi, Toivo Kalevi Komulainen 91 v, Vehmersalmi, Elsa Vilhelmiina Puustinen 86 v, Nilsä, Aili Katari Turunen 92 v, Nilsä, Kaarlo Eemeli Rissanen 82 v, Nilsä, Benjam Hakkarainen 89 v, Juankoski, Sanni Antikainen 91 v, Nilsä, Pentti Olavi Korpisaari 70 v, Nilsä.

ARKKI

Kauppakeskus Apaja

ma–pe klo 12–15, la klo 11–14,
040 4848 445, arkki.kuopio@evl.fi
Nenäpäivä pe 6.11. klo 11–17.
Hiljaisuuden lauantai la 14.11. klo 11–14.

DIAKONIAKESKUS

Keskuseurakuntatalo, Suokatu 22 B 5. krs

Diakoniatyöntekijöiden vastaanotot ma, ke ja pe klo 10–12. Paitsi ke 11.11.
Kierrätyspiste on keskuseurakuntatalossa, Suokatu 22 B-rappu, P-kerros. Avoimma ma, ke ja pe klo 10–12. Paitsi pe 6.11. suljettu.
Turvapaikanhakijoille kerätään lahjoituksina miehille sopivia pipoja, hanskoja, talvikenkiä kokoa 39–45 ja muita lämpimiä talviaatteita. Vaatteet voi tuoda keskuseurakuntatalolle, Suokatu 22, B-rapun tuulikaappiin arkisin klo 8–16.
Katulähetyspiiri klo 17 keskiviikkoina 28.10., 11.11. ja 25.11. Kokoontuu keskuseurakuntatalolla Samuli-kerhohuoneella, Suokatu 22 C-rappu. Lisätietoja diakoni Kaijaleena Räisänen 040 4848 465.
Monikulttuurinen naisten liikuntasäunailta Poukamassa klo 17–21 joka toinen torstai-ilta: 5.11., 19.11., 3.12. ja 17.12. Ilta-paljemaksu 4 €. Lisätietoja diakoni Kaijaleena Räisänen, 040 4848 465 ja Kati Ukkonen, 040 4848 325.
Huonokuuloisten seurakuntapiiri ma 16.11. klo 13–14.30. Huomioi muuttunut viikonpäivä! Suokatu 22, koulutussali. Lisätietoja diakoni Leena Vartiainen 040 4848 467.

PERHEASIAIN- NEUVOTTELUKESKUS

Suokatu 22

Luottamuksellista keskusteluapua parisuhteen kysymyksissä. Yhteydenotot ma–pe klo 9–11 o40 4848 480 tai sähköpostitse perheneuvonta.kuopio@evl.fi

SIILINJÄRVI

Kirkkoherranvirasto ja taloustoimisto avoinna arkisin klo 9–11 ja 12–14 puh. 017 288 4600 (khranvirasto), 017 288 4620 (talouststo). Haarahongantie 4, 71800 Siilinjärvi.

Lähetyskellarin putiikki avoinna ma 11–13 ja ke 9–12. Muina aikoina sopimuksen mukaan.
siilinjarvenseurakunta.fi, facebook.com/siilinjarvenseurakunta, vapaaehtoistoisto.fi/siilinjarvi

SIILINJÄRVEN KIRKKO

Haarahongantie 2

Perjantaimessu pe 30.10. klo 18.30. Leena Laurinkari, Airi Heiskanen ja Gospelkuoro. Iltatee.

Pyhäinpäivän messu la 31.10. klo 10. Matti Hoffren, Seppo Laitanen, Auli Hokkanen, Marjaana Kaisto ja Vesa Kajava. Sola Gratia-kuoro. Verkkokirkko.

Pyhänpäivän muistojuhla la 31.10. klo 18. Satu Väättäinen, Unto Niskanen, Liisa Tiilikainen, Raija Hallikainen, Vesa Kajava, Nuorten kuoro. Muistamme edesmenneitä ja sytytämme kynttilät edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleille seurakunnan jäsenille. Muistojuhlan jälkeen iltatee.

Sanajumalanpalvelus su 1.11. klo 10. Jaakko Tölli, Airi Heiskanen ja virsikuoro. **Messu** su 8.11. klo 10. Hannu Savinainen, Satu Väättäinen, Marjaana Kaisto. Herättäjän kirkkopyhä. Kirkkokahvit ja Siioninvirsiseurat pienessä salissa.

Vapaaehtoisten jumalanpalveluksen koulutus to 12.11. klo 17.

Messu su 15.11. klo 10. Unto Niskanen, Sanna Marin, Auli Hokkanen, Vesa Kajava ja Marjaana Kaisto. Mielen terveysviikon kirkkopyhä. Kirkkokahvit ja tilaisuus messun jälkeen päätysalissa.

Messu su 22.11. klo 10. Seppo Laitanen, Jaakko Tölli, Airi Heiskanen.

Rauhanyhdistyksen seurat su 22.11. klo 15.

SEURAKUNTATALO

Haarahongantie 4

Lähetyksen sydänään ke 28.10. klo 9 lähetyksellarilla.

Omaishoitajakerho ke 28.10. klo 12 päätysalissa.

Donkkis-ilta ke 28.10. klo 17–20.30 isossa salissa.

Tuolijumppa ma 2.11. klo 12 isossa salissa.

Sanan ja yhteyden ilta ma 2.11. klo 18.30 pienessä salissa. Juhani Harjunpää ja Sepo Laitanen.

Miesten piiri Aikamiehet ke 4.11. klo 18 kokoushuoneessa. Isä meidän -rukous, Unto Niskanen.

Appari, kerhon apuohjaajakurssi 6.–7.-luokkalaisille to 5.11. klo 17 nuorten kerhotilassa. Lisätietoja ja ilm. verkossa.

Nuorisotyön perjantaikahvilailta pe 6.11. klo 18 nuorten kerhotilassa.

Yhteiskristillinen lähetyspäivä la 7.11. klo 10.30 isossa salissa. Kertomuksia sanoin ja kuvin, yksinkertainen keittolounas (vapaaehtoinen maksu pakolaisavun hyväksi), rukousvaellus Vapaakirkkoon ja Helluntaiseurakuntaan, ohjelmalliset kahvit. Lastenhoito järjestetty.

Rauhanyhdistyksen seurat su 8.11. klo 15 isossa salissa.

Tuolijumppa ma 9.11. klo 12 isossa salissa.

Eläkeikäisten päiväpiiri ma 9.11. klo 13 isossa salissa.

Lähimmäispalveluryhmä ma 9.11. klo 17 päätysalissa. Liisa Tiilikainen
Lähetysten sydänään ke 11.11. klo 9 lähetyksellarilla.

Kehitysvammaisten Kiva-kerho to 12.11. klo 15–16.30 päätysalissa.

Raamattupiiri Ravintoa Raamatusta to 12.11. klo 18 kokoushuoneessa. Jeesuksen vertaukset.

Nuorisotyön perjantaikahvilailta pe 13.11. klo 18 nuorten kerhotilassa.

Sunnuntai pyhäkoulu su 15.11. klo 10 pienessä salissa. Tule laulamaan ja kuulemaan Hyvästä Taivaan Isästä!

Eläkeikäisten synttär su 15.11. klo 13–14.30 isossa salissa. Ennalta ilmoittautuneille.

Tuolijumppa ma 16.11. klo 12 isossa salissa.

Kuulokerho ma 16.11. klo 13 päätysalissa.

Omaishoitajakerho ke 18.11. klo 12 päätysalissa.

Donkkis-ilta koululaisille ke 18.11. klo 18–20 päätysalissa. Huippukivaa ohjelmaa ja toimintapisteitä. Tuo yhteiseen nyyttäripöytään pientä suolaista tai makeaa.

Nuorisotyön perjantaikahvilailta pe 20.11. klo 18 nuorten kerhotilassa.

Tuolijumppa ma 23.11. klo 12 isossa salissa.

Eläkeikäisten päiväpiiri ma 23.11. klo 13 isossa salissa.

Miesten piiri Aikamiehet ti 24.11. klo 18 askartelun merkeissä lähetyksellarissa.

Unto Niskanen.

Partiolaisten myyjäiset su 29.11. klo 11–13 ja klo 18.30–20 isossa salissa.

VUORELAN TAPAHTUMAT

Diakoniatyöntekijä tavattavissa Kunnonpaikan aulassa maanantaisin klo 10–11.

Perhekerho su 1.11. klo 15 Kunnonpaikan takkahuoneessa.

Lukupiiri ke 4.11. klo 18 Kunnonpaikan järjestötilassa. Kirja Pajtim Statovci: Kissan Jugoslavia.

Nuorisotyön perjantaikahvila pe 6.11. klo 18 Vuorelan nuorisotalossa. Rk. 1 isoset.

Eläkeikäisten päiväpiiri ma 9.11. klo 13 Kunnonpaikka, Virtasalmi kabinetti.

Raamattupiiri ma 16.11. klo 18 Kunnonpaikan järjestötilassa. Unto Niskanen.

Vuorelan lähetyspiiri to 19.11. klo 10 Kunnonpaikan järjestötilassa.

Perjantaikahvila pe 20.11. klo 18 Vuorelan nuorisotalon kerhotilassa. Rk 2:n isoset.

Messu su 22.11. klo 13 Kunnonpaikan takkahuoneessa. Seppo Laitanen, Leena Laurinkari, Airi Heiskanen.

MUUTA

Koivusaaren lähetyspiiri to 29.10. klo 18 Matti Juntusella, Vehkasuontie 530 Koivusaari. Satu Väättäinen.

Ystävän Tupa ma 2.11. klo 9 Leppäkaarten kerhohuoneessa, Honkarannantie 8.

Koululaisten Arkkis-pyhäkoulu ma 9.11. klo 18–19.30 Leppäkaarten kerhohuoneessa.

Ystävän Tupa ma 16.11. klo 11 Leppäkaarten kerhohuoneessa.

Koululaisten Arkkis-pyhäkoulu ma 16.11. klo 18–19.30 Leppäkaarten kerhohuoneessa.

Kotipolun kerho ti 17.11. klo 13. Kotipolku 6, kerhohuone.

Hartaushetki ja ehtoollisen vietto 18.11. klo 14 Akuliinassa. Leena Laurinkari, Marjaana Kaisto.

Koululaisten Arkkis-pyhäkoulu ma 23.11. klo 18–19.30. Leppäkaarten kerhohuone, Honkarannantie 8.

Näkökerho ti 24.11. klo 12–13.30 Akuliina.

KASTETUT

Eeva Inka Maria Kuosmanen, Eetu Artturi Heiskanen, Aatos Pertti Nestori Oravala, Elmiina Leena Anneli Leinonen, Onni Ari Oskari Kaipainen, Annu Elina Komulainen, Aino Eveliina Väänänen, Aava Inna Olivia Ahonen, Oliver Aaron Hynynen, Inka Anniina Voutilainen, Ninni Mimosa Esteri Kajanus, Aava Elina Tuomainen, Noora Eveliina Glad, Vili Tiitus Laaksoviita, Eetu Samuli Jelekäinen, Josefina Laura Henriika Nuutinen, Jadessa Nimet Yildiz, Emma Leea Amanda Huttunen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Aki Juha Petteri Nurmi ja Mari Hannele Kuikka.

KUOLLEET

Martti Johannes Kortelainen 79 v, Väinö Juhani Korhonen 61 v, Sami Antero Hartikainen 90 v, Taina Sinikka Kovanen 82 v, Matti Olavi Hoffren 66 v, Aino Hy-

värinen 82 v, Antti Juho Asikainen 78 v, Pekka Olavi Ronkainen 58 v.

JÄRJESTÖT

POHJOIS-SAVON EV.LUT. KANSANLÄHETYS Sairaalakatu 11, Kuopio

Lähetyskodin tiloja vuokrataan kristillisessä hengessä järjestettäviä päivätilaisuuksia varten: rippii- ja kastejuhlat, merkkipäivät, seurat jne. Hinnat: 50 € / jäsen, 75 € / muut. Lisätiedot ja tilavaraukset Ossi Hella, ossi.hella@sekl.fi, 017 262 2082.

Lyhtymessu Neulamäen kirkossa su 1.11. klo 16. Juhani Harjunpää, Jouni Haverinen, Koitto -musiikkiryhmä.

Sanan ja yhteyden ilta Siilinjärven srk-talolla (pieni sali) ma 2.11. klo 18.30, Juhani Harjunpää.

Kotiseurat Mairit ja Hannu Kuposella Tuusniemen Laukka-ahossa to 5.11. klo 13.

Sanan ja yhteyden ilta Nilsin srk-talolla ti 10.11. klo 18.30.

Lyhtyilta Lähetyskodilla Kuopiossa klo 16, Mirja Halonen. Syysvuosikokous klo 14.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS

Kuninkaankatu 22, Kuopio

Toimipiste avoinna keskiviikkoisin klo 10–13, virsihetki klo 11–12. Saatavana HY:n ja Aholansaaren tuotteita.

Herättäjän päivä su 1.11. klo 10 Nilsissä.

Messu ja seurat.

Herättäjän päivä su 15.11. klo 13 Säyneisessä. Messu ja seurat.

Seurat ke 18.11. klo 18 Nilsin seurakuntakodilla.

Seurat ma 23.11. klo 18 Riistaveden seurakuntatalolla.

KANSAN RAAMATTUSEURA

Sanan Kulma, Tulliportinkatu 22

www.kansanraamattuseura.fi/kuopio, krs-kuopio@sana.fi, 0207 681 660

Majataloilta, Lounasravintola Aika, Inkiläntie 7, la 14.11. klo 17. Pikkujuuluteema.

Aino Suhola, Petteri Hämäläinen, Eliina Heinonen, Jarkko Maukonen, Luomus-

kuoro. Lastenhoito järjestetty. Jouluihin menu: aikuiset 10 €, työttömät ja opiskelijat 7 €, lapset 5–10 v. 5 €. **Sanan ilta** Sanan Kulmassa pe 20.11. klo 18. *Daavid – Jumalan mielenmukainen mies*, osa 3. Olli Seppänen, Aune Nissinen, musiikissa Jaspe.

SUOMEN RAAMATTUOPISTO

Rukouspiiri ma 2.11. ja 23.11. klo 16.30 keskusseurakuntatalon Eetu-pienryhmätilassa.

Raamattupiiri ma 2.11. ja 23.11. klo 17 keskusseurakuntatalon Eetu-pienryhmätilassa.

Onko suurempaa rakkautta? -raamattuluentosarja Joonan kirjasta la–su 28.–29.11. Luennoitsijana rovasti Jari Nordman. La klo 10–17 Petosen srk-talossa. Su Kallaveden kirkossa klo 10 messu, saarna Jari Nordman, klo12–14 loppuluento.

**KUOPION YMPÄRISTÖN
RAUHAN-YHDISTYS**

Ahmatie 22, Kuopio

Iltamessu 1.11 klo 18 Kallaveden kirkossa.

Isänpäiväseurat 8.11 klo 15 Pyhän Johanneksen kirkossa sekä Siilinjärven seurakuntatalossa.

Seurat 14.11 klo 13.30 Leväsen palvelukeskuksessa ja 17.11 klo 13.30 Mäntylän palvelukeskuksessa.

Raamattutiedon ilta 14.11 klo 18 Kallaveden kirkossa.

Seurat 15.11 klo 14 Alavan kirkossa ja klo 15 Maaningan kirkossa sekä 22.11. klo 14 Neulamäen kirkossa.

NNKY

Suokatu 22 B, 4. krs, Kuopio

70100 Kuopio, 044 772 1928

toimisto@knnky.fi, www.ywca.fi/paikallinen toiminta/kuopio

Ihminen Jumalan hoidossa – Sielunhoidollinen iltapäivä lauantaina 7.11. klo 12–16. Teol.maisteri Marianne Jansson Akasia-säätiöstä

luennoi: klo 12–13 Sielunhoitoa omalle sielulle, 13–13.45 kahvi, 13.45–14.45 Jumalan hoidossa; elämyksellinen raamat-

Muista myös verkkolehti kirkkojakoti.fi

tuopetus, 15–16 Elämä nyt. Juonto: Hannele Karpinen. Musiikki Hanna Eskel, Minna Tirkkonen. Osanottomaksu 10 €, sis. kahvi. Ei ennakkoilmoittautumista.

Venäjänkielisten maahanmuuttajajanaisten ryhmä ke 4.11. ja 18.11. klo 18 Mummonmökissä, Puijonkatu 10. Järj. Puijon srk ja NNKY.

KUOPION KRISTILLISET ELÄKELÄISET

Laulutuokio, kerho ja arpajaiset ti 3.11. klo 12.30 keskusseurakuntatalon Samulissa.

Laulun ja Sanan tilaisuudet Palvelukoti Lepolassa pe 6.11. klo 14 ja Mäntylän palvelukeskuksessa ti 24.11. klo 13.30.

Lauluharjoitukset ma 9.11. klo 12 ja ma 23.11. klo 12 Lähetyskodissa, Sairaalakatu 11.

Laulutuokio ja kerho ti 17.11 klo 12.30 Samulissa.

AHOLANSAARI

Aholansaari suljettu asiakkailta kelirikkoajan 30.10.2015–24.1.2016.

Toimisto palvelee myös kelirikko aikana 050 4641 000 tai aholansaari@aholansaari.fi

SUOMEN LUTERILAINEN EVANKELIUMIYHDISTYS

Sanajumalanpalvelus to. 29.10. klo 18 keskusseurakuntatalolla Samulissa, Johannes Häkämies.

Lähetysmyyjäiset pe. 30.10. klo 10.30 keskusseurakuntatalolla.

Raamattu- ja lähetyspiiri to. 5.11. klo 18 keskusseurakuntatalolla Aaronissa.

Raamattu- ja lähetyspiiri to. 19.11. klo 18 keskusseurakuntatalolla Aaronissa.

Sanajumalanpalvelus to. 26.11. klo 18 keskusseurakuntatalolla Samulissa, Johannes Häkämies.

SLEY:n Itä-Suomen piirin työntekijä on Johannes Häkämies 050 321 2938, johannes.hakamies@sley.fi

Herättäjän kirkkopyhä Siilinjärven kirkossa su 8.11. klo 10

Liikunta
Kotiapteekki
Kehon tuet
Apuvälineet
Hygieniä
Haavanhoito
Virtsankarkailu
Katetrit

PYYDÄ
ILMAINEN
POSTIMYYNTI-
KUVASTO

LAAJA VALIKOIMA
ARJEN APUVÄLINEITÄ

TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA ARKEEN **fennokauppa.fi**

FENNO MEDICAL OY

09 276 360

asiakaspalvelu@fennomedical.fi

KULTTUURIKULMA

Koonnut PIIA JULKUNEN

Menovinkit

28.10.–25.11.2015

Lähetä vinkit osoitteeseen kulttuurikulma@gmail.com kaksi viikkoa ennen seuraavan lehden ilmestymistä.

NÄYTTELYT

Artsi

- 3.–27.11. Heli Mannisenmäki ja Emmi-Inkeri Rimpilä

G12 Kuopio

- 31.10.–19.11. Tuomo Saali
- 21.11.–10.12. Johanna Väisänen

Kuopion museo

- 13.10.2015–30.1.2016 Lennossa

RIISA

- 13.11.2015–23.1.2016 Ulla Pohjola: Kätkeyt ajatukset

VB-valokuvakeskus

- 6.11.2015–10.1.2016 Juha Mustonen ja Ott Kadarik

ESITYKSIÄ

Kuopion kaupunginteatteri

- Ensi-illat: Juoppohullun päiväkirja 4.11. ja Pihkatappi 7.11.

Kuopion Musiikkikeskus Ohjelmassa mm.

- 3.11. klo 19 Konserttitali: Across the Stars
- 5.11. klo 19 Konserttitali: Sinfoniasarja IV
- 7.11. klo 21.30 Jazzklubi: Kalakukko BigBand
- 10.11. klo 13 Valokabinetti: Kulttuurikahvila 60+
- 12.11. klo 19 Konserttitali: Sinfoniasarja V
- 18.11. klo 18 Konserttitali: Hilla ja Liisi: Koko perheen musiikkisatu
- 26.11. klo 19 Konserttitali: Sinfoniasarja VI
- 27.11. klo 21.30 Jazzklubi: Eero Koivistoinen Quartet

Kino Kuvakukko Ohjelmassa mm.

- 2.–6.11. Hopeatähdet-elokuvafestivaali

Kirjakantti-kirjallisuustapahtuman sunnuntain 22.11. perhepäivän vieraana Kino Kuvakukossa on Siri Kolu.

- 6.11. alkaen: Atoimin paluu (Mika Taanila & Jussi Eerola)
- 13.11. alkaen: Onnelliset (Wille Hyvönen)
- 13.11. alkaen: Taxi Teheran (Jafar Panahin)

Salmin Sali

- 2.11. klo 19 Romantiikan roihua -konsertti
- 7.11. klo 9, 10 ja 11 Onnenmaa Vauvateatteri
- 8.11. klo 16 Isänpäiväkonsertti
- 22.11. klo 13 ja klo 15 Nukketeatteri Sytkyt

TAPAHTUMIA

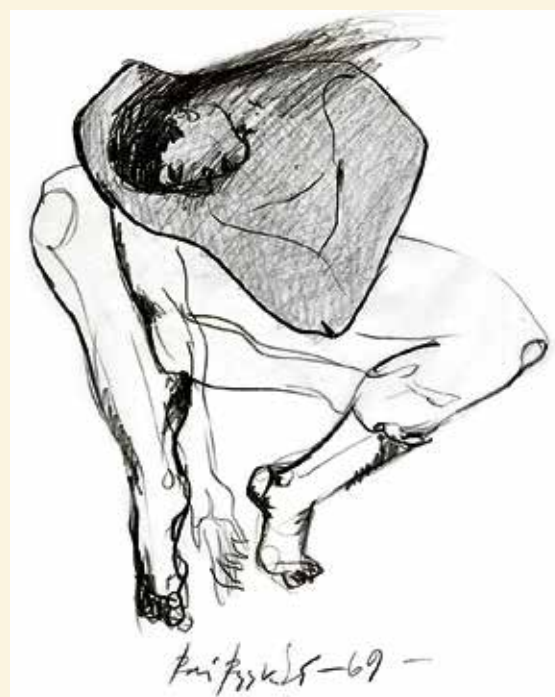
Kulttuurikeskus Vuorilinna

- King's Kids illat perjantaisin klo 18–20
- Näyttely 5.12 saakka Anita Rimpilä-Kaikkonen: Prosessissa oma surutyö
- 11.11 klo 13–17 avoimet ovet ja kasvatatapaaminen
- 21.11 klo 10–15 Pop up -kahvila
- 28.11 klo 10–13 opetellaan israelilaisia tansseja, käy myös lapsille www.kulttuurikeskusvuorilinna.fi
- 15.11. klo 16 Valse Triste – Sibelius 150

Kuopion kaupungintalo

- www.kukamus.fi
- 20.–22.11. Kirjakantti-kirjallisuustapahtuma www.kuopiofestivals.fi/kirjakantti

Kuopion taidemuseon Viivan viemät -näyttelyssä esillä mm. Pauli Pyykölän Notkea malli.

KIRJALLISTA

Moninainen muusa

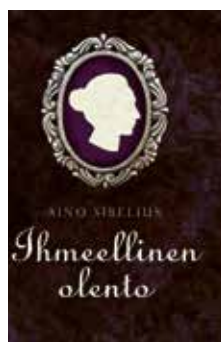
Tartuin kirjaan suurin odotuksin, sillä onhan **Jenni Kirves** (ent. Janatuinen) tietokirjailijana ja *Pää-talo-elämäkerturinakin* kannuksen- sa kerännyt. Kiinnostusta herätti tietenkin myös teoksen alkulehden omiste tyttäreille omien juuri- en tuntemisesta. Nämä odotukset eivät valitettavasti täyttyneet. Kirves siteeraa paljon **Ainon** ja **Jannen** kirjeitä, mutta ei tee omaperäisiä johtopäätöksiä ja referoi pääasi- allisesti ennen julkaistua tietokir- jallisuutta. Myös toistoa samoista luonnehdinnoista Ainon ihmeelli- syydestä on paljon.

Suvun lämminkisyys, jonka jopa **Erik Tawastsjerna** tavoitti, ei

siirry sivuille puhumattakaan lopun jäykästä valokuvaliitteestä.

Aino Sibeliusen tarinaa tunte- mattomalle kirja toimii tietopaketi- na, mutta Sibeliusien elämän- kulun tiedäville ratkaisu teoksen teemoittamisesta sen sijaan ei. Sil- lä teemat eivät ole selkeitä, ja sik- si ajallinen poukkoilevuus 1920-lu- vun taloudellisen tasapainon ajasta nuoren parin kosiomenoihin, te- kee lukijan olon sekavaksi. Ja ehkä muusaan kuitenkin mahtuivat ne molemmat säveltäjäneron pape- reihin jälkeensä jääneet määritelmät: "Aino on suuri" ja "Senkin akka".

TERHI LAITINEN

Jenni Kirves: *Aino Sibe- lius – Ihmeellinen olen*. Johnny Kniga. 2015. 288 s.

Sakari Ylivuori: *Sibelius- en lampaanviulu*. Ta- rinoita sävelten takaa. Gummerus. 2015. 173 s.

Eläköön Sibelius

Kokeneempi kriitikkollella ja oi- keusoppinut **Jukka Kemppinen** kir- joitti taannoin, että elämäntarinaa ei ole yksinoikeutta, vaikka taitei- lijoiden perilliset esimerkiksi usein näin uskovat. Tähän liittyy keskei- sesti kysymys kenen tarinat ja muis- tot ovat totta. Sibelius-tutkijoiden nuorimmistoon kuuluva **Sakari Yli- vuori** on mestarin 150-vuotisjuhla- vuoden kunniaksi kääntänyt kivet ja kannot kootakseen yksiin kansiin kertomuksia Sibeliusen sävellysten, nimenomaan niiden pienempien, perheen voileipien hankkimiseksi tarkoitettujen, kuten kuoro- ja yk- sinlaulujen synnystä.

Tuloksena on hersyvästi kirjai- tettu täyteläinen, milloin reilun ru- kiinen tai viehkeä vehnänen, Suo- messa leivottu tuote, missä ei tietokirjailijan omat tulkinnotkaan jää tarinoiden taakse. Vaikkakin taustalla on mielenkiintoisia syi- tä säveltäjän pesueen pulasta pö- dystä pöytään kuin kirjailijattaren kolmiodraamasta. Niin ikään kan- sanrunouden professori **Väinö Sal- minen**, joka muistetaan **Elsa Enä- järvi-Haavion** uran torpedoijana, kunnostautui tällaisissa toimitissa jo nuorena maisterina osakunnassa.

TERHI LAITINEN

LYHYESTI

1.

Pyhäinpäivänä suomalais- silla on tapana muistaa edes- menneitä rakkaitaan ja viedä näiden haudoille kynttilöitä ja seppeleitä. Pyhäinpäivää vie- tetään aina sinä lauantaina, jo- ka osuu 31.10. ja 6.11. väliseen ai- kaan. Pyhäinpäivän historia on sikäli erikoinen, että siihen on yhdistynyt kaksi eri kirkollis- ta juhlapyhää. Pyhäinpäivänä muistetaan niin uskonsa täh- den kuolleita marttyyreitä kuin muita vainajia. Olennaista tässä päivässä on pyhien yhteys, jo- ka toteutuu yli kuoleman rajan, elävien ja kuolleiden välillä. Py- hyys ei viittaa vain kuolleisiin. Uskova liittyy sukupolvien ket- juun ja kasteensa perusteella ja Kristukseen uskovana myös hän on pyhä.

Seurakunnissa luetaan py- häinpäivänä jumalanpalveluk- sessa vuoden aikana kuolleiden vainajien nimet ja jokaiselle sy- tytetään kynttilä. Useissa seur- akunnissa alkaa myös sururyh- mä pyhäinpäivän tienoilla.

2.

Tänä vuonna on perustettu verkkosivusto **www.pyhäin- päivä.fi**, jossa on pyhäinpäi- vään liittyvää tietoa ja tausta- materiaalia koottuna.

Pyhäinpäivä on tänä vuon- na myös kirkon yhteinen kan- nanotto saattohoidon puo- lesta.

Monella paikkakunnalla va- paaehtoiset käyvät sytyttä- mässä kynttilöitä pimeiksi jää- ville haudoille.

Vapaaehtoistyö.fi-palvelun kautta etsitään vapaaehtoisia kynttilöiden sytyttäjiä.

3.

Pyhäinpäivän iltana voi seurata verkon kautta osoit- teessa **www.pyhäinpäivä.fi** en- simmäistä kertaa suorana, kun ihmiset käyvät sytyttämässä kynttilöitä Helsingissä Hieta- niemen hautausmaan muualle haudattujen muistomerkeille. Oman kynttilän voi somessa sytyttää hashtagin **#pyhäinpäivä** alle.

Lähetä oma muistelusi, kynttiläkuvasi tms. Twitterin, Instagramin tai Kirkko Suo- messa Facebook -sivun kautta **#pyhäinpäivä**.

RISTIVETOA

Laru Lammas lähti maailmalle

Urkusatu Laru Lampaasta sai lapsilta riemullisen vastaanoton Pyhän Johanneksen kirkossa.

Tunnelma kirkkosalissa on jännittyneen odottava hetkeä ennen urkusadun alkamista. Koolla on iso joukko äitejä vauvoineen ja taaperoineen, seurakunnan päiväkerholaisia sekä päiväkodin lapsia.

”Mukana saatte ilman muuta laulaa, jos kuulette itsellenne tuttuja lauluja”, sadunkertojana ja laulajana toimiva kanttori **Tintti Tinkala** rohkaisee kuulijoita.

Seuraavaksi kanttori **Heikki Mononen** kajauttaa uruistaan komeat sävelet ja Laru Lampaan seikkailu voi alkaa.

Iloiset kultakalat ja vuorenpeikot

Kertomuksen Laru tykkää kovasti kotiniitystään, perheestään ja hyvästä paimenesta. Uteliaisuus kuitenkin vie voiton ja Laru päättää karata maailmalle. Matkallaan se törmää muun muassa illoisiin kultakaloihin, likinäköiseen Tāti Kirjavaiseen ja pikkuisiin vuorenpeikkoihin. Peikkopojat aluksi vieroksuvat Larua, koska se on erilainen kuin he.

”Mutta kun he peikkoluolassa vähän paremmin tutustuivat toisiinsa, he huomasivat olevansa hyvin samanlaisia. Sitten alkoivatkin yhteiset leikit”, Tinkala tarinoi.

Tarinaa säestää sävyltään iloisesta pelottavaan vaihteleva urkumusiikki. Välillä lapset intoutuvat osallistumaan laululeikkeihin ja kommentoimaan huvittuneesti Tāti Kirjavaisen hölmöilyä.

Tarina saa onnellisen lopun, kun hyvä paimen etsii Laru Lampaan ja johdattaa tämän takaisin kotiniitylle. Edessä on iloinen kotiinpaluujuhla.

”Tiesittekö muuten, että meillä ihmisilläkin on hyvä paimen, joka pitää huolta”, Tinkala kertoo lapsille tarinan päätteeksi.

Toivottuja tuokioita

Heidi Ruotsalainen oli tullut tytärtensä **Hildan** ja **Helmin** kanssa perhekerhoon ja samalla myös urkusatutuokioon.

”Ihana esitys ja juuri sopivan mittainen pienemmillekin lapsille”, Ruotsalainen kehuu.

Likinäköinen
Tāti Kirjavainen erehtyi luulemaan Larua koiraksi.

”Hilda varsinkin on kovasti kiinnostunut musiikista, joten hän seurasi tarinaa innostuneena. Ja oli siellä monia hänelle tuttuja laulujakin, joihin hän osallistui.”

Urkusatu oli Tinkalan ja Monosen saumatoman yhteistyön hedelmä. Edellisen kerran selaisesta päästiin nauttimaan kaksi vuotta sitten. ”Näistä on tullut positiivista palautetta ja ihmiset ovat kovasti toivoneet tämäntyyppiä tilaisuuksia”, Tinkala kertoo.

Ajatuksena on, että kirkko tulisi mukavalla tavalla tutuksi jo ihan lapsesta saakka.

”Toivomme, että lapset kokisivat kirkon

paikaksi, jossa voi myös leikkiä ja iloita.”

Tarinatuokiossa uruilla on tärkeä rooli tunnelman luoja.

”Urkumusiikki on monelle lapselle hieno kokemus, koska sellaista pääsee kuulemaan aika harvoin.”

Tuttu laulu uruilla soitettuna voi Tinkalan mukaan tarjota jännittävän elämyksen.

”Kaksi vuotta sitten muutamat lapset tulivat kuuntelemaan urkusadun useampaankin kertaan vain kuullakseen Walking in the air -kappaleen uruilla soitettuna.”

HELI HARING

Heidi Ruotsalainen osallistui Helmin ja Hildan kanssa laululeikkeihin.

KERRON KIRKOSTA

Nuorisomusiikki soikoon!

Työviikko alkaa tiistai-aiamuna. Sairaalakoululla Niuvanniemmen sairaalassa soitetaan ja lauletaan nuorten kanssa koko aamupäivä. Huikkea meini, musiikki tekee todella hyvää!

Iltapäivällä Pappilalle kokoontuu ryhmä nuorisotyöntekijöitä kitaransoittoa opettelemaan. Komppi kulkee jotenkuten jo. A-mollit ja D-duurit löytyvät. Silti on vielä paljon opittavaa. Rämpytirämps...

Illalla on Luomus -kuoron treenit. Niitä varten olisi vielä yksi laulusovitus kirjoitettava loppuun. Kiirettä pukkaa, mutta ehdin! Printteri sylkee paperia samalla, kun Pappilan ovi jo käy. Lau-lajia tulee paikalle tosi mukavasti. Tänä syksynä löytyikin monta uutta laulajaa. Hyvin menee!

Keskiviikko starttaa palaverilla.

Yhdellä porukalla suunnitellaan erityisriippikoulua ja toisella kevään Riemu-festaria. Onpa hyviä juttuja tulossa! Koulukonsertit kun saisi lyötyä jo lukkoon... Reippaat kolmekymmentä konserttia seurakuntayhtymän alueella loppusyksyn ja kevään aikana on tuhannen palan palapeli.

Nuorten illassa lauletaan ja opetellaan uuden veisukirjan lauluja. Nuorten bändi hoitaa osuutensa aivan loistavasti! Reipas tunti yhteistä laulua ja roudaukset päälle. Se oli siinä.

Torstai on tällä kertaa viikon toinen vapaapäivä. Dumdidumdum. Musiikista ei vain pääse eroon. Pitäisikö päästä?

Perjantaina hiippailen toimistolle vasta Iltapäiväksi. Useampi tunti vierähtää tulevia töitä suunnitellessa. Musiikoita pitäisi löytyä seitsemään tilaisuuteen tuleville viikoille. Kaksi keikkaa on vielä vailla kosketinsoittajaa. Jos ei löydy, niin on mentävä ilman. Sovitetaan biisit uudelleen sitten.

Illalla Pappilaklubilla esiintyy akus-

Musiikki raikaa Pappilaklubilla.

tinen duo. Klubille tulee porukkaa kuin pipoa. Tupa on täynnä ja tunnelma katossa. Hyviä biisejä, osaavat tekijät ja iso sanoma.

Lauantaina on bändiharjoitus Pappilalla ja vierailu nuorten leirillä Hirvijärven leirikeskuksessa. Kotimatalla on jo yö.

Sunnuntai käynnistyy roudauksella puolen päivän jälkeen. Alavan kirkossa on illalla Tuomasmessu ja ennen sitä pitäisi hoitaa englanninkielinen juma-

lanpalvelus keskusseurakuntatalolla. Kamat siis ensin valmiiksi ja sitten säestämään kansainvälistä seurakuntaa. Ja reippaasti takaisin Alavalle messutreenihin. Tämä viikko on hyvä päättää Tuomasmessuun.

Ensi viikko onkin sitten jo ihan eri viikko.

JARKKO MAUKONEN
Nuorisokanttori

”Ehdin tottua hyvin suomalaiseen ruokaan ennen kuin vaimoni muutti tänne. Kalakukko ja perunamuusi maistuvat”, Ali Al-Dalimi nauraa Wafaan vierellä.

TUJA HYTTINEN

Onnellinen perhe

Katto pään päällä, rauha maassa ja ihana perhe. Siinä irakilaisen Ali Al-Dalimin elämän tärkeimmät asiat.

Kuopiolaisen kerrostaloasunnon oven tulee avaamaan kauniisti hymyilevä pikkutyttö, joka kohteliaasti kehottaa vieraita astumaan peremmälle. Tytön kaksi nuorempaa sisarta kurkkivat tulijoita ujos- ti olohuoneen ovenraosta, tulevat tervehti- mään ja keskittyvät sitten omiin leikkeihinsä. Perheen **Ali**-isä ja **Wafaa**-äiti seurailevat ty- tärtensä touhuja ja välillä komentavat näitä lempeästi arabiaksi.

Syksyisen iltapäivän aurinko valaisee olo- huoneen ja tunnelma on lähes käsin koske- teltavan leppoisa. Tähän rauhalliseen het- keen Ali Al-Dalimi on kulkenut aikoinaan pitkän ja raskaan tien.

Loputon sota

Ali on asunut Suomessa ja Kuopiossa jo kah- deksantoista vuotta. Ennen Suomeen pää- tymistään Etelä-Irakista kotoisin oleva mies vietti seitsemän vuotta pakolaisleirillä Sau- di-Arabiassa. Mikä hänet sai aikoinaan jättä- mään kotimaansa?

”Sota ja sekasortoiset olosuhteet”, Ali vastaa.

”Irak kävi sotaa Irania vastaan kahdek- san vuotta. Pari vuotta sen päättymisen jäl- keen Saddam Hussein määräsi sotilaat hyök- käämään Kuwaitiin ja alkoi ensimmäinen Persianlahden sota.”

”Olin armeijassa ja päätin, että loputon sotiminen saa riittää.”

Kotiin Irakiin jäivät vanhemmat ja sisarukset.

”Totta kai ikävöin heitä ja omaa maatani. Ei ole helppoa jättää kaikkea ja lähteä kohti täysin tuntematonta.”

”Minä katson mielummin tulevaisuuteen

Mystinen sairastuminen

Pakolaisleirillä tapahtui jotain, joka on jäänyt mysteeriksi niin Alille kuin häntä hoitaneille lääkäreillekin.

”Sairastuin niin, että päädyin lopulta pyö- rätuoliin.”

Sairastumisen syistä pystyttiin esittämään vain arvailuja: jonkinlainen kuumetauti, myr- kyllisen kemikaalin hengittäminen tai myr- kyn päätyminen juomaan.

”En ollut ainoa, neljatoista muutakin leiri- läistä sairastui samalla tavalla.”

Suomeen saavuttuaan Ali toimitettiin suoraan KYSiin hoidettavaksi.

”Eivät lääkärit täälläkään osanneet kertoa mikä minua vaivasi.”

Päätyminen täysin outoon maahan on tie- tynlainen shokki kenelle tahansa – saati ihmi- selle, joka on sairastunut peruuttamattomasti.

”En tiennyt etukäteen Suomesta kerras- saan mitään. Niin ilmasto, kieli kuin kulttuu- rikin olivat kaikki kovin erilaisia kotimaaha- ni verrattuna.”

”Kärsin aluksi suunnattomasti, kun en pys- tynyt ilmaisemaan itseäni mitenkään. Kommu- nikointi on aina ollut hyvin tärkeää minulle.”

”Tilanne helpotti jonkin verran, kun sain tulkin avukseni.”

Suoraan pakastimeen

Elämä uudessa kotikaupungissa Kuopios- sa asettui pikkuhiljaa rauhallisiin uomiinsa. Vuonna 2003 kuului myös Irakista kaivattu- ja uutisia, kun **Saddam Husseinin** diktatuu- rin kerrottiin kukistuneen. Se merkitsi Alille mahdollisuutta käydä tervehtimässä perhet- tään pitkän, pitkän erossaolon jälkeen.

Vierailu kotiseudulla vuonna 2005 osoit- tautuikin mullistavammaksi kuin Ali oli osan- nut odottaa.

”Sillä kerralla tapasin nykyisen vaimoni Wafaan”, mies muistelee silmät tuikkien.

”Alin sisko oli naapurini ja sitä kautta tu- tustuimme”, Wafaa puolestaan kertoo.

Päätös lähteä Irakista miehen perässä Suo- meen vaati Wafaalta pitkää pohdintaa.

”Se oli minulle vaikea paikka ja mietin asi- aa todella paljon.”

Rakkaus kuitenkin painoi vaakakupis- sa enemmän ja Wafaa saapui Suomeen hel- mikuussa 2006 – keskelle talven pahimpia pakkasia.

”Tuntui kuin olisin astunut suoraan pakas- timeen!”

Asiaa ei yhtään helpottanut se, että auto- kyyti Helsingistä Kuopioon oli vähintäänkin huurteinen.

”Alin ystävän autossa oli lämmityslaitte rik- ki. Se oli aika pitkä viisituntinen”, pariskunta kertoo nyt jo tilanteelle nauraan.

Melkein savolainen

Ali ja Wafaa tyttäreineen ovat viihtyneet Kuopiossa mainiosti. Yhtä poikkeusta lukuun ot- tamatta he eivät ole törmänneet rasistiseen kohteluun.

”Ali saa ulkona liikkua hyvin apua pyö- rätuolin kanssa. Välimatkat täällä ovat lyhyi- tä ja liikenne sen verran rauhallista, että pyö- rätuolillakin uskaltaa lähteä liikkeelle. Näin ei välttämättä ole isommissa kaupungeissa”, Wafaa pohtii.

Vaimon käydessä kielikursilla ja työhar- joittelussa, hoitaa Ali perheen asioita kau- pungilla ja menee iltapäivisin tyttöjä vastaan koululle ja päiväkotiin.

Kaupungilla Ali tunnetaan jo aika hyvin ja jututtajia riittää. Se sopii puheliaalle miehelle.

”Minähän olen jo melkein savolainen itse- kin”, Ali vitsailee.

Paluu kotimaahan ei tällä hetkellä ole per- heen suunnitelmissa.

”Meidän elämämme on nyt täällä. Mutta tulevaisuudesta ei voi koskaan tietää. Ei pa- luu mitenkään pois suljettu asiakaan ole.”

Paikalle saapunut Alin henkilökohtainen avustaja **Annikki Haverinen** kertoo ihaile- vansa Alin positiivisuutta.

”Hänellä on takanaan ikäviä kokemuksia ja olisi kovin helppoa vajota katkeruuteen. Nostan hänelle hattua, ettei niin ole käynyt.”

”Se, mitä on tapahtunut, kuuluu mennei- syyteen. Minä katson mielummin tulevai- suuteen. Iloitsen ihanista tyttäristäni ja vai- mostani, rauhallisesta elämästä”, Ali kertoo hymyillen.

HELI HARING